

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 81 (3243) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Nagy heveséggel folyik a védelmi csata csaknem valamennyi tuniszi arcvonalszakaszon

Az angolszászok jelentősen fokozták erőfeszítéseiket az utóbbi napokban. — Megsemmisítették a japánok a 6-ik angol indiai zászlóalját

Berlinből jelentik: (B. T.) A tuniszi harcokról érkező német közlések kiemelik, hogy eddig még nem tapasztalt méretet öltött a küzdelemben vetett csapatok és hadianyagok mennyisége, amely mindkét részéről meghaladja az eddig használt ember- és anyagmennyiséget. A tuniszi csatához fűzött megjegyzésekben rámutatnak arra, hogy a tengelycsapatok számbeli fölényben lévő ellenséges rohamokat tartottak fel. A most folyó védelmi harcok csaknem valamennyi tuniszi szakaszon nagy heveséggel folynak. Német részről nem bocsátkoznak túlzott megállapításokba s a szűkszavú katonai jelentések époly komoly hangúak.

A német fővárosban rámutatnak arra is, hogy a nagy brit támadás megindulása óta eltelt harmadik hét végén az angolok és az amerikaiak a várakozásnak megfelelően jelentősen fokozták erőfeszítéseiket, hogy hadászati döntést csikarjanak ki.

Eddig még sikerült megakadályozni az angolszász átkaroló kísérleteket

Berlinből jelentik: (B. T.) A tuniszi harcokról jelentik Észak-Afrikából: Az arcvonal déli szakaszán változatlan heveséggel folyik a küzdelem. Az elmúlt napon a szövetséges csapatok El Guettar és Mahares közötti utvonaltól délre fejtettek ki nagyobb erőfeszítést.

Zürichből jelentik: (B. T.) A Die Tat berlini tudósítója a tuniszi helyzetről kapcsolatban rámutat arra, hogy Rommel és Arnim csapatai számára a hadműveletek végrehajtására megjelentős hosszúságú terület áll rendelkezésre.

A Pest írja: Berlini jelentés szerint a déltuniszi harctéren eddig sikerült a brit átkaroló kísérleteket megakadályozni. Berlini katonai körök kijelentették, hogy a tengelycsapatok a nagy számbeli fölényben lévő angolszász erőknél erejét a legelszántabb harci tevékenységgel egysúlyozták ki. A német-olasz csapatok Déltuniszban ezidőcsérint a legsúlyosabb feladatok előtt állanak.

Eliszapodás időszaka a keleti arcvonalon

Berlinből jelentik: (B. T.) A keleti harctéri helyzetről írva, a német lapok utalnak arra, hogy mindinkább beáll az eliszapodás időszaka, amely egyre

jobban akadályozza a harctevékenységet. A német haditudósítók egyébként a legutóbbi hetek harcáról részletes jelentéseket közölnek.

Berlinből jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Hat darab torpedóvetőrepülőgépből álló angol kötelék április 9-én a norvég nyugati part mentén megtámadott egy német hajókaravánt. Több torpedó célt tévesztett. A repülőkötelékek, után gépek több találatot kaptak a légháritóktól, visszavonult. A támadó gépekből kettőt elöltek. A német karaván pedig károsodás nélkül folytatta útját és befutott rendelkezési kikötőjébe.

Ellenséges légitámadás Nyugat-németország több helysége ellen

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A szombatra virradó éjjel ellenséges gépek robbanó és gyújtóbombákat dobtak Nyugat-németország több helységeire. A lakosságnak veszteségei voltak. A légvédelmi tüzérség és az éjjeli vadászok több bombázót elöltek.

Tönkrementek a japánok a 6-ik angol indiai zászlóalját

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A japán csapatok a bengáli öbölben Akimabtól északra teljesen tönkrementek a 6-ik angol-indiai zászlóalj, amelynek parancsnokát is elfogták.

Mi lett az „Atlanti Chartával”?

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz rendkívül figyelemreméltónak tartja, hogy Eden angol külügyminiszter Amerikából való visszatérése óta az Atlanti Charta fogalma teljesen eltűnik az angol használatból és fokozatosan eltűnik az amerikai megnyilatkozásokból is. A lap emlékeztet arra, hogy ennek az okmányoknak értelmében az egész világon a nemzetek csak úgy élhetnek egymás mellett, ha megőriznek szabadságukat. Az újabb amerikai megnyilatkozásokban megmutatkozik az a felfogás, hogy a kormányok csak abban az esetben követelhetik népeik számára a szabadságot, ha a népek tényleg kívánják. Amerika magatartá-

Stockholmból jelentik: (B. T.) A svéd lapok rámutatnak arra, hogy milyen szerepet játszik majd az olasz és az angol hajóhad a Földközi tengeren. E szerinti a brit hajóhadnak fontos szerepet szántak. A Yorkshire Post ezzel a kérdéssel kapcsolatban megjegyzi, hogy a Cunningham tengernagy parancsnoksága alá tartozó földközitengeri területet három részre osztották, hogy a tengeri szállítást ellen irányuló támadásokkor igénybe vehető legyen a hajóhad. A brit nehézhajókat a fő kikötőben Gibraltárba s Alexandriába osztották el, a tengeraltjárók pedig Máltában tanyáznak.

Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Hogy a jövőben a lehető legnagyobb mértékben megóvják az angol és amerikai bombatámadások pusztításától az iskolás gyermekeket. Párizs külvárosában és Párizs vidékén séta közben, a szabadban tartják meg az előadásokat.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Erős japán bombázókötelékek ismét támadták Chittagong vidékét. 9 ellenséges repülő a földön elpusztítottak. Valamennyi japán gép hazatért.

nanak ilyen megváltozása nem más, mint az Egyesült Államoknak és Angliának részéről Sztalinnak tett engedelmény. A Kreml saját hatáskörében láthatja el adott esetben a jövőben európai befolyási körzetében a népszavazás keretében a lap megállapítja, hogy az Eden látogatása óta elhangzott angol és amerikai hivatalos megnyilatkozásokból arra a következtetésekre kell jutni, hogy mind a két állam most már a Sztalinnal való legszorosabb együttműködés érdekében kész legalább is Európában Sztalin minden kívánságának teljesítésére. Európának azonban észében sincs eltűnni, hogy Anglia és Amerika munkái eladja a bolszevizmusnak.

Antwerpen romjai fölött

(P. A.) Antwerpen, Belgium legnagyobb kikötővárosa, mely egyuttal Európa minden más nagy kikötővárosával vetekszik. Egykor úgy ismerték, mint Európa legnagyobb és leggazdagabb kereskedővárosát. Ebből az egykori nagyságából azóta sem esett nagyon vissza. Anyagi gazdagságával együtt nőtt fel szellemi gazdagsága is. Tőzsdéje és gyémántpiaca mellett festészeti és építészeti műkinészei is világhírűek voltak. Mi maradt e műkinészekből az amerikai és angol repülőgépek legutóbbi borzalmas bombázó látogatása után? A Rubens, Van Dyck és Murillo képei, a XIV-ik századból való héthajóú székességi háza, a XVI-ik századból való renaissance-építésű városháza, a nagyműltű céhek palotaházai, a flandriai festőiskola szépművészeti múzeuma, a híres fülemilepark, a nagyszabású erődövezeten belül a flammand-belga együttélés otthonos utcásorai, az iskolák sokasága mind kérdés alá kerül, hogy mi maradt belőlük? És mi pusztult el helyreépíthetetlenül?

Egész világ megrendülő érzéssel fordul a megpróbáltatott város felé. Az új világháború ártatlan áldozatai között ezt a várost érte a legnagyobb csapás. Nem vett részt a háború földidezésében, mindjárt a háború kezdetekor német megszállás alá került. Lakói nincsenek ott a hadviselő felek között. Legkevésbé voltak ott a gyermekek. Mégis ezeket érte a legfőképpen pusztulás. Ami hadbanállást Belgium végbevitt a megszállásig, annak talán századrésznyire se volt annyi embervesztesége, mint amennyit most az angol-amerikai bombázás okozott. A világ minden táján az egyszerű emberek kérdő tekintettel néznek a levegőbe, mikor Antwerpen 2300 halottjáról s tízezernyi sebesültjáról és utcai romba bomlásáról hallanak. Hogyan lehetséges, hogy az igazi háború ezeket mind megkímélte, s most az angol-amerikai bombázók ezt a várost, mely nem is ellenségük, mégis tönkretették? Miért?

Az egész Belgium, a szomszédos Hollandiával együtt inkább az angol-amerikai világ felé nézett barátságos várakozással. Mégis odalátogatnak legártóbb szándékkal ezek a barátok képelt hatalmak. Miért tartják szűkegesnek, hogy a hadi veszedelmek csőváját ott forgassák nem ellenséges népek fölött, s a pusztítás tüzeit odadobják azok közé, akik addig úgy bíztak bennük, mint a jó jövőben elhozóiban? Talán így akarják ezeket a megszálló németek ellen ingerelni? Így akarják a megszállott népek agyába és szívébe beleégetni, hogy ők a jobb emberek és nem a megszállók? Igen érdekes elképzelés. Ezt a kis népeknek szánt oktatást azok a kis népek bizonyára csak értetlenül fogadják. Annál értetlenebb lesz előtűnik a helyzet, mikor látják, hogy — amint az Antwerpenben is történt — azok a „geresz” megszállók sietnek a „jókaratú” bombázók áldozatainak a segítségére. Ezek az ellenségnek hitt

megszállók végzik velük az irgalmasság cselekedeteit, ezek szállnak légi harcra a támadókkal, ezek védik meg a belga város lakóit a még nagyobb pusztulástól, ezek mentik a belga városra küldött pusztulásból is azt, ami még menthető. Vajjon, hogyan képzelik el az angol-amerikai bombázók, hogy a belga város lakói ezután is barátnak fogják nézni őket, a ellenségnek a német megszállókat? Az ellenkező fordulat várható.

Antwerpenben már mutatkozott ennek a fordulatnak az életésztonos megnyilatkozása. A támadó repülőgépekből a németek lelőttek néhányat. A lelőtt repülőgépek emberei ejtőernyővel kiugrottak és földre értek. Ott azonban az elkeseredett antwerpeniek rájuk rohantak, s népitellettleg agyon akarták őket verni. Ugy kellett őket kimenteni a fel-dühödött nép markából, s őket is — azok a „gonosz” megszállók mentették ki. Micsoda tragikus összeütközés ez a megtört emberi érzések és az embervédő katonai kötelességtudás között! S micsoda megrendítő tanulságok gyűlnek baléle, hogy ránehezedenek a lelkiismeretre! Ime a pusztulások miatti pusztító indulat fölött is van valami magasabb emberi erő, van a vérbe és lágba borított keresztény társadalmi élet romjain is új keresztény lendület, mely a bosszú érzését elhatalmasodni nem engedi.

A rokokó és romokban füstölő Antwerpen felé megrendülten néz az egész világ. Hallja azt is, hogy a tíz kilométeres magasságból bombázó amerikaiak ellen fölkészültek a német légvédek is. Oxigén fejlesztő gépekkel ők is föl-emelkednek a tíz kilométeres magasságokba, hogy ott a stratoszférában vivjanak meg a békés városok ellenségeivel. A rombolás technikája ellen meglesz a megelőzés, a kivédés technika. Azonban ezen a technikán is túlszárnyal, s a stratoszféránál is tisztább magasságokba emelkedik az az önfegyelmérettség, mely még a jogos felindulást is vissza tudja tartani a bosszútól. Antwerpen romjai fölött ennek az emberen túli erőnek a fénye és hatalma is megjelent. Antwerpen halottjai, ekezára menő gyermektetemei fölött minden jóérzéű ember fájó érzése ott virraezt. De egyúttal a tetemek fölött a keresztényesség és felszűrését is várja.

A nép dühétől megmentett amerikai pilóták is bizonyára megtalálják a bűnbánat könnyét, mikor Antwerpeni zokogni hallják. A bűnbánatnak ez a könnye is hozzájárul, hogy több legyen a felszűrés fény a mártírok sírja fölött.

Léggömbös kutatóműszert bocsátott fel a Meteorológiai Intézet

Az Intézet felhívása a lakossághoz

A meteorológiai intézet április 12 és 17 között a magasabb légrétegek tanulmányozása végett léggömbös kutatóműszereket bocsát fel. A vesszőfontu kosárban elhelyezett műszert körül-belül két méter átmérőjű fehér gumigömb viszi fel a magasba. A léggömb elpukkadása után a műszeres kosár ejtőernyő segítségével ér földet. Az intézet kérj a megtalálót, azonnal táviratozzon „Meteorológia Budapest” címre. A kosarat az ejtőernyős és a léggömbalkatrészét gondosan őrizték meg. Szigorúan tilos az állam tulajdonát képező műszeres kosár felbontása, mert a műszerek feljegyzései tönkremennek. Aki a műszert sértetlenül beszolgáltatja, 20 pengő jutalomban részesül és minden költségét megtérítik.

Január 1-től visszamenőleg követelheti a háztulajdonos a légitálmalmi bérpótlékot

Pontos tájékoztató a lakók által a légitámadások kártalanítási alapjára fizetendő kötelezettségről

(Nagyvárad) A hivatalos lap március 4-iki száma részletesen közölte azt az 1200—1943. M. E. számú rendeletet, amely a légitámadások következményeinek elhárításáról és az ezzel kapcsolatos jogviszonyok rendezéséről szól. Lapunk röviden ismertette is ezt a terjedelmes rendeletet. Olvasóink közül igen sokan fordultak hozzánk, hogy a rendelkezésből kifolyólag milyen terhek hárulnak a házigazdára és a lakókra a lakberek címén.

A nagyváradai vonatkozásban életbeléptetett rendelkezést sajnos, igen sok lakó tévesen értelmezi és emiatt viták támadtak a bérlő és a háztulajdonosok között. Ebben az ügyben felkerestük Hajdu Györgyöt, a Háztulajdonosok Szövetségének igazgatóját, aki hivatkozva a rendelet 21-ik szakaszának 7. bekezdésére újlag megismételte, hogy 1943. január 1-től

havi 3 százalékos fizetendő. Ezt az összeget a háztulajdonos utólagosan beszedi a bérlőtől és befizeti illetékes helyre.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a háztulajdonosok által fizetendő ez az összeg 4 százalék. Ha a lakás régi béru, akkor ebből a házigazdára egy százalék, a lakókra pedig három százalék esik. Ha a lakás újbéru, úgy a 4 százalékból a lakó csak egy, a házigazda pedig 3 százalékot fizet.

Ezeket az összegeket 1943. január 1-től kell fizetni, még pedig a házigazdának adóban, a lakónak pedig a havi lakbérrel együtt. Az elmardf összegek lefizetése úgy történik, hogy a lakó április, május és június hónapokban a régibéru lakásnál 6, az újbéru lakásnál pedig 2 százalékot fizet. A lakbért illetőleg, ezek a háztulajdonosok és a lakók tudnivalói.

Általános szesztilalmat rendeltek el az egész országban

Szombaton éjjeltől további intézkedésig tilos mindenféle szeszital kimerése

Nagyvárad, ápr. 11. A magy. kir. rendőrség nagyváradai kapitányságának vezetője elrendelte 1943 április 11-én 0 órától kezdődő hatállyal a város egész területére az általános szesztilalmat. Ennek megfelelően 1943. április 11-én vasárnap 0 órától további intézkedésig tilos a város területén szeszitalt bárhol bárkinek kiszolgáltatni.

E tilalom nemcsak vendéglők, kocsmák és kávéházakra vonatkozik, hanem bármilyen kereskedésre, kimerőre, akik szeszt kiszolgáltathatnak.

A tilalom megszegőit a rendőrség szigorúan bünteti; nem is szólva arról, hogy az illető iparrendélyét is veszélyeztetheti.

Ünnepélyes keretek között történt a soproni bányászati és erdészeti főiskola internátusának alapkövetétele

Sopron. (MTI): Pénteken ünnepélyes külsőségek között ment végbe a soproni bányászati és erdészeti főiskola internátusának és menzájának alapkövetétele, amelyre Sopronba érkezett Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatási miniszter. Varga József nyug. miniszter, a város országgyűlési képviselője és Fabinyi Tihomér nyug. miniszter. Pénteken tiszteletbeli bányászati doktorné avatták Viser Kálmánt, a Magyar Általános Köznevelési Rt. vezérigazgatóját, majd sor került az ünnep-

lyes alapkövetétele. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter mondott beszédet, amelyben hangzott, hogy az alapkövetétele méltó bizonyítéka annak, hogy a magyar nemzet a háborús időkben sem felejtkezik meg kultúrájáról. Méltatta azután Sopron jelentőségét és kiemelte, hogy IV. László a hűség és a népszavazással végkép kiérdemelt. A kultuszminiszter szombaton reggel utazott vissza a fővárosba.

Kérdőíveket bocsátott ki a villamosmű

Nagyvárad t. város polgármestere 990—1943. szám alatt a következő kérdőívet adta ki:

A m. kir. iparügyi minisztérium által elrendelt statisztikai adatok összeállítása céljából Nagyvárad Város Közigazgatásának igazgatója a villamosmű fo-

gyasztói részére a felszerelt villamos izzólámpák, motorok és egyéb készülékek számára és csatlakozó értékére vonatkozólag kérdőíveket bocsát ki.

Felhívom a t. fogyasztóközönséget, hogy ezen kérdőíveket a kikészítés-től számított három napon belül pon-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Anna-Mária.
BELVÁROSI: Régi nyár.
KORONA: Falu rossza.
CASINO: Dankó Pista.

tosan töltse ki és a villamosmű megbízott közveinek szolgálatába visseza.

Egyben felhívom a t. fogyasztóközönséget, hogy a használt fogyasztóesetek számában és csatlakozási értékében beálló változást (gyarapodást vagy csökkenést) esetről-esetre legkésőbb 15 napon belül a Városi Közüzemek Igazgatóságánál Mezey Mihály-u. 10. írásban jelentse be, mert ellenesetben a törvényeserü következményekért a fogyasztó felelős.

Nagyvárad, 1943. április 10.

Dr. Soós, polgármester.

Tudja-e Ön...

... hogy az esőcsepp átmérője 0.5 és 5 milliméter között változik, de a forróévi országokban gyakori felhőszakadászerű záporok alkalmával a 10 millimétert is eléri? A kisebb esőcseppek aránylag alacsony járási felhőkből származnak és ha a felhőmagasság 300 métert sem haladja meg, rendes körülmények között akkor is körülbelül egy órára van szükségük, amíg földet érnek. Az öt milliméteres átlagnagyságú esőcsepp súlya ugyanis 0.057 gramm, sőt a kisebb, 2 milliméteres már csak 0.0004 gramm. Az esőcseppek különböző kémiai anyagokat, úgy mint klórt, ammóniát és salétromsavat is tartalmaznak és ez az egyik magyarázata annak, hogy ez eső sokkal előnyösebb a mesterséges öntözésnél.

... hogy a méh életkora különböző fázisaiban különböző munkát végez? Életének harmadik napjáig a sejtet tisztogatásával foglalkozik, vagyis szolgál munkát végez, ettől kezdve a 13-ik napig a lárvának mézzel való etetését végezve háztartási alkalmazotti szerepet lát el, a tizenharmadik naptól a huszadikig, mint a számvevő a mézgyűjtők rakományát veszi át és csak ezután jut el arra a rangra, hogy a mézgyűjtők sorában önálló „alkotó munkát” végezhesen.

... hogy a kígyó sziszegésével nem ijeszteni akar, hanem szaganyagokat „Jefetyel”? A kígyónál és egyes gyökfajtáknál ugyanis, amint egy német zoológus nemrég megállapította, a szaglószervek nem az orrban, hanem a szájuüregben helyezkednek el, a kígyó ezért kétgú nyelvvel veszi fel a vizsi a szaglószervekhez a szaganyagokat.

... hogy a barna szemszín lényegesen gyakrabban öröklődik, mint a kék szemszín? A következmény az, hogy statisztikai megállapítások szerint a barna szemek aránya nemzedékről nemzedékre nagyobb lesz.

... hogy az állatlélektani kutatás megállapítása szerint az állatok közül a csimpánz a legokosabb? Utána következik az orangután, a harmadik helyen az elefánt áll, a negyedik a gorilla. Az intelligencia ranglistájában a kutya az ötödik helyet foglalja el, a hód a hatodik, a ló a hetediket. A foka és medve után tizedik helyen a házi macska következik. (MN)

Sulyos és véres veszteséget szenvedtek az angolszászok Qued Zarkánál, Tichon mellett és Kairouantól nyugatra

Mélyen benyomultak a volhovi arcvonalon a német gránátosok a bolsevista állásokba

Hull Londonba, Sumner Welles pedig a Szovjetunióba és Londonba utazik

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter köszönettel fogadta Eden angol külügyminiszter meghívását, hogy a nyár folyamán látogasson el Londonba. — Kijelentette azonban, hogy még nincs határozot: terve a látogatás tekintetében.

Milánó. (MTI.) A Stefani jelenti: A Corriera della Sera szerint Sumner Welles amerikai helyettes külügyi államtitkár rövid időn belül a Szovjetunióba utazik. Londonban megszakítja utját.

Helyi jelentőségű harcok a kubáni hídfőnél és a Donec középső folyásánál

Berlin. (Interinf.) Az egész keleti harctéren csak a kubáni hídfőnél és a Donec középső folyásánál került sor harciselekményekre. Itt is azonban csak helyi eseményről volt szó. Kubánánál a német biztosító erők, amelyek a bolsevisták vállalkozásait idejében észrevették, először zavartalanul hagyták az ellenséges oszónakokat és kompokat a part felé közelíteni, úgyhogy az ellenség már azt hitte, hogy sikerül észrevétlenül átkelni a folyón. Azonban a német erők hirtelen megsemmisítő tüzet csáztottak rájuk és csaknem valamennyi vízijárművet elsüllyesztettek. Csak néhány embernek sikerült úszva partot érni. A Donec középső folyásánál a bolsevisták a sötétség leple alatt mintegy századnyi erővel igyekeztek átjutni a nyugati partra. Itt rövid, de heves harcra került sor, amelynek során a bolsevistákat vagy elintéztük, vagy foglyul ejtettük. — Starajarusza térségében és Leningrád vidékén a német tüzéség tűz

alá vette a szovjet harci állásokat. A Névától északra eltaláltak egy vonatot. A volhovi arcvonalon a német gránátosok mélyen benyomultak a bolsevista állásokba. Ezzel a vállalkozással egyetlen német gránátos század 5 hónap alatt 500 szovjet harcállást semmisített meg. A légielő folytatta a szovjet csapat és utánpótlás szállítás elleni támadásait. Saját veszteség nélküli csütörtökön 15 szovjet gépet lőttek le.

Stockholm. (MTI.) A Német TI jelenti: Az Afton Tidningen „Nyugalanság Ausztráliában. — Japán kezd megint hallatlanul erős lenni” címe alatt az United Press Mc. Arthur tábornok főhadiszállásáról közlő jelentést, amely idézi Forde ausztráliai hadügyminiszter intő ki-

KÁLLAY MIKLÓS miniszterelnök feleségével és fiával Rómából való hazaérkezése után a pályaudvaron, ahol ünnepélyesen fogadták

jelentéseit. A jelentés szerint Forde Sidneyben mondott beszédében hangsúlyozta, hogy a japánok új támaszpontokat építettek. Nem tudja vajjon Amerikában is olyan világosan látják a fenyegető helyzetet a Csendes-óceán déli részében, mint Ausztráliában, pedig senki sem kételkedhet abban, hogy a japánok hallatlanul erősek lettek.

Német és olasz légierek sikerrel támadták Montgomery csapat-szállításait

Berlin. (Interinf.) Északafrikában Montgomery csütörtökön arra törekedett, hogy friese támadóerőket vigyen az arcvonal közelében lévő térségbe. A tengely légierei állandóan támadták a csapat-szállításokat. Brit rohamcsapatokat német harcierők szétszakítottak és szétverték. A harcok nem eszökkenő erővel folynak.

Berlin. (Interinf.) Tuniszban az angol csapatok Qued Zarkánál megütsult áttörésük során elszenvedett véres veszteségek után újabb erősítéseket hoztak a harctér ezen szakaszára és azokat csütörtökön harcokba vette újabb támadást indítottak a tengely magaslati állásai ellen. A támadás támogatására a franciákat is bevetették. Támadásra indultak Ti-

chon térségében is. E kísérletük azonban az egész vonalon kudarcba fulladt és sulyos veszteséggel fizettek meg a támadásokért. A tengely harcigységei 33 ellenséges páncélost megsemmisítettek, ezenkívül még 6 páncélosfelderítő és 11 terepjáró gépesített löveget tettek ártalmatlanná. Tichon város két oldalán támadó angol kötelékek nem tudtak döntő eredményt elérni, ellenben sulyos veszteséget szenvedtek. Kairouan térségéből nyugatra vívott harcokban is rendkívül sulyos veszteséget szenvedett az ellenség. 32 páncélos füstölő roncsként maradt a csatatéren. A harcok valamennyi gyujtópontján zuhanóbombázók és harcigépek mindenütt beavatkoztak a földi harcokba és jelentős veszteségeket okoztak a támadásra készálló ellenségnek. A Tichonnál összegyűlekezett páncélosokat annyira elárasztották bombákkal, hogy a terepet valósággal elborították a roncsok és a halottak.

Amszterdam. (MTI.) A NTL jelenti: A brit tengernagyi hivatal közölte, hogy a Harvester rombolót az Atlanti óceánon elsüllyesztették.

Genf. (MTI.) A NTL jelenti: Knox amerikai tengerészeti miniszter kijelentette, hogy Amerika nincs túl a háború legrosszabb részén.

Sulyos szerencsétlenség egy londoni óvóhelyen

Stockholm. (MTI.) Az angol hírszolgálat szerint Londonban pénteken reggel egy német gép közeledése miatt rövid légiriadó volt.

Stockholm. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Az angol alsóház csütörtöki ülésén lármás jelenetek játszódtak le, amikor a helügyminiszter közölte, hogy nem tesznek közzé jelentést arról a rendkívül sulyos szerencsétlenségről, amely egy

londoni óvóhelyen történt, amikor is több mint kétezár ember életét vesztette. A miniszter azzal tért ki a válaszadás elől, hogy a vizsgálat eredményének feltárása az ellenségnek tájékoztatásul szolgálna. A magyarizkodást a képviselők hangos kifakadásokkal fogadták.

Berlin. (MTI.) A NTL jelenti: Hollandiában március 29 és április 4-ke között 375 polgári személyt öltek meg a bombák.

Anglia a légiháborúval megragadta csuklónkat, a bűvárnaszád háborúval mi Angliát torkonragadtuk

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A Das Reich című folyóiratban Göbbels dr. birodalmi miniszter arról ír, milyen egy nép lelki és erkölcsi magatartása a modern háborúban. A miniszter hangsúlyozza, hogy például egy éjszakai bombázás után nem az a fontos, hogy a polgári lakosság jó hangulatban van-e, hanem az, hogy megtartotta-e szilárd magatartását. Összeszorul a szívünk, ha halljuk, hogy a légítámadásoknak értékes, soha nem pótolható műemlékek esnek áldozatul, de még borzalma-

Fej

és deréktájás, idegesség, émelygés, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavaroknak következménye. Ilyenkor is kell a DARMEX

sabb lenne, ha magatartásuk esne áldozatul. Egyáltalán nem nézzük ölbetett kézzel Anglia légiháborúját. Az angolok a légiháboru terén egyelőre pszichológiai fölényben vannak velünk, mert a légiháboru következményeit mindenki közvetlenül megállapíthatja, míg a bűvárnaszád háboru következményeit az angol nép széles rétegei csak bizonyos idő múlva veszik észre, de ezek a következmények akkor már elháríthatatlanok lesznek. Nagyon jól tudjuk, miért hallgatják el az angolok az elsüllyesztett hajótér nagvságát. A légiháboruval Anglia megragadta csuklónkat, a bűvárnaszád háboruval mi Angliát torkonragadtuk. Ez a különbség és majd olválk, kinek áll el hamarabb a lélekzete. Az angolszászok csak részeredményeket tudtak elérni a külső peremen.

Tavasza

vásároljon

divatszörmét

Halász Imre

szücsüzetből

Kazinczy utca 4.

Szörmék, szőnyegek, megóvását

értékbiztosítással vállalom

Szünet nélkül folyik az Atlanti-csata a német tengeralattjárók és az angol-szász hajók között

Mit jelent a csata a háború végső kimenetelének mérlegén?

Az egész földtekére kiterjedő, második világháború hadszíntereinek fontos, talán a végső kifejlődésére döntő kihatású részét jelenti a tenger végtelen felülete és titokzatos mélysége. Ez természetesen is, mert Európa számottevő összes hatalmi erőforrásai a tengely kezében vannak, illetve annak ellenőrzése alatt állanak. Aki ezzel szemben akarátát érvényesíteni szeretné, annak minden eszközével és anyagával más földrésről kiindulva a tengereken át kell Európát megközelíteni. Ugyanez áll fenn Japán szempontjából a Távolveleten.

Ma tehát az Európa ellen küzdő hatalmak a döntés kivívásához szükséges erőjüket — bármely ponton kívánjanak fellépni — csakis a tengereken át tudják lebonyolítani. Ehhez a tengerek uralmának feltétlen birtoklása lenne szükséges. Az uralomért, illetve annak megtöréséért folyó harc avatja a tengeri háborút döntő jelentőségűvé.

Bennünket az ugynevezett „Atlanti-csata”, tehát az Európa, Afrika és Amerika által övezett vizeken lejátszódó események érdekelnék közelebbről. A tengeri háborúról kapott kép a mi szemünkben tulajdonképpen ridég számok alakjában jelentkezik: elsüllyesztett hajótér, bruttóregisztertonnában kifejezve. Ezek a számok nem oly kifejezések, mint a szárazföldi hadműveleteknél egy város, terület, iparvidék, vagy egy egész ország elfoglalása. A számok csak akkor válnak előttünk értékes adatokká, ha azok jelentőségét a hadviselés eredményességének szemszögéből nézzük.

Mit mutat a valóság?

Az elsüllyesztett hajótér számadatával szemben a szövetségesek — elsősorban az USA — kielégítő, sőt „főlényes hajóépítésről” számolnak be. A számadatok összevetése a szövetségesek javára billentén a mérleget, ugyanis aszerint a tengeralattjáró-háború gyakorlatilag eredménytelen volna.

A valóság ezzel szemben egészen más képet mutat. Jellezőlő, angol tengerenagy emlékirataiban őszintén elismeri, hogy már az első világháború alatt is, 1917 február—augusztus hónapjaiban a tengeri uralom egészen a német tengeralattjárók kezébe került. Ha az uralmat nem tartották meg, csakis a tengeralattjárók számának elégtelenségén mulott. Élénk bizonyítéka ennek a jelen háború, amikor a 20 millió tonnán felüli angol-szász kereskedelmi hajótérvesztés túlnyomó részét a tengeralattjárók eredményezték.

Vezetőállást,

vagy gyári képviselőt keres visszahonosított keresztyén kereskedő, ki 25 éven át saját uridivat és cipőkereskedését vezette.

Leveleket „Önálló munkaerő” jellegére Rudolf Mosse hirdetőirodába Nagyvárad, továbbít.

A tengeralattjáróvesztés igazi jelentőségét az angol-amerikai politikai élet megnyilvánulásai érzékelik legjobban. Sir Herbert Richmond tengerenagy, az angol tengerészeti akadémia tanára egyik nyilatkozatában a következőket mondta:

„A szövetségesek teljes erőfeszítését a tengeren elszenvedett veszteségek hátráltatják. A Casablancában kötött megállapodás teljesítése beláthatatlan következményekkel járhat, mert meglévő hajótértartalmunkat nagy veszélynek tesszük ki. E tekintetben intő példaként szolgáljon az északafrikai partraszállás. Azt a sok szállító és kísérőhajót csak más feladatok elhanyagolásával tudtuk összpontosítani.”

Elliot amerikai őrnagy a „New-York Herald Tribune” hasábjain így nyilatkozik: „Ha északafrikai vállalkozásunkkal nem sikerült tehermentesíteni a Szovjetet, ezt csak a tengeralattjárók rovására kell írunk.”

Mennyiségi és minőségi értékelés

A tengeri szállítás és a bűvárhajó-harc vetélkednek egymással a főlény kivívásáért. A győztes a tengerek ura marad! A tökéletesítés két irányban folyik: egyik a mennyiségi, másik a minőségi!

Alexander tengerenagy, az angol tengerészet első lordja legutóbb az alsóház ülésén így nyilatkozott, hogy a tengeralattjáróvesztés csökkentése érdekében a kísérő-hajóegységek építését kell szorgalmazni. Ezzel eleve elismerte az ellenséges tengeralattjárók számbeli főlényét, amit ugye kell érteni, hogy a tengelyhatalmak a tengeri hajózás összes útjait ellenőrizni és bénítani tudják. Ugyanakkor elárulja az angolszász hajózás következő gyengéjét, lemond ugyanis a kereskedelmi hajótér számbeli szaporításáról; mert a kísérő hajóegységek építésének siettetése a kereskedelmi hajótér építésénél kiesésekhez vezet.

Minőségi tekintetben a német tengeralattjáró-fegyvernem a jelen háborúban hatalmas lépésekkel haladt előre. A részleteket természetesen nem ismerjük, de figyelemreméltó az a nemrég-keletű hír, hogy egy tengeralattjáró-kötélék 1500 kilométeren üldözve egy hajókaravánt, végül is szétszórta és megsemmisítette azt. A tengeralattjárók menetsebességének ilyen fokozása mindaddig elképzelhetetlen volt. Ismeretlenek előttünk továbbá még azok a technikai újítások is, amelyek a hatósugár több ezer kilométerre való megnövekedését, az üzemanyaggal, élelemmel, stb.-vel való ellátást, nemkülönben a lehallgatás elleni védekezést tökéletesítették. — Tény, hogy 1942-ben a Szent Lőrinc-folyamon 30 hajóegységet elsüllyeszttek el német tengeralattjárók.

A tökéletesített tengeralattjáróval szemben eredményesnek mutatkozik a gyorsjáratau hajók építése. Ezzel kapcsolatban Alexander így nyilatkozott: „A gyorshajók alapján véve eszményképei a kormányoknak, de Anglia kiszolgáltató magát a végzetnek, ha

...és budapesti tapasztalataim alapján új alapokon vezetem tovább fővárosi nivóju butorüzletemet

PAPP MARGIT

lakberendező

Rimanóczy u. 8.

Telefon: 14-23

Mindaz élénk bizonyítéka annak, hogy a szövetségesek már nem rendelkeznek azzal a hajóterrel, amely komoly erőfeszítéshez szükséges lenne. Ugyáltszik, nem sikerült az Egyesült Államok által annyira hangsúlyozott Kaiser-féle „futószalagon” végrehajtott hajóépítés sem. A március 9. és 12-e között lefolyt nagy megsemmisítő tengeri csatában, melynek során összesen 47 hajót pusztítottak el, ezekből a 7000 tonnás tipushajókból mindössze kettőt találtak. Az egyiket az Északi Jeges-tengereken, a másikat a braziliai partok mentén süllyesztették el a tengeralattjárók.

A nagy hajóépítési terv már a kezdetnél elárulja a gyakorlati kivitel lehetetlenségét.

A Református Leánygimnázium látogatása szerkesztőségünkben és nyomdánkban

Nagyvárad, április 10. Kedves látogatóink voltak ma délelőtt. A református leánygimnázium VI. osztálya Peiser Károlyné tanárnő vezetése mellett meglátogatták szerkesztőségünket és a nyomdánkat. Jávör Béla szerkesztő magyarázta meg a leányoknak, hogyan készül az újság. A leányok nagy érdeklődéssel hallgatták a szerkesztőség „Béla bácsijának” ismertető szavait és 11 órakor visszaindultak az iskolába.

Hét textilnagykereskedőt jelöltek ki Nagyváradon

Nagyvárad, április 10. Most jelent meg a Közellátási Értesítőben a nagyvárad körzet kijelölt textilnagykereskedőinek névsora. Nagyváradon Cziller Imrét, Hajnal Józsefet, Kovács Sándort, Lakomcsik Lajost, Major Lajost, Weber Tibor Gusztávot és Zakariás Andor Károlyt jelölték ki. Nagyszalontán Bagosey Sándor és Bódy M. céget jelölték ki. A nagyvárad körzetben ezenkívül Nagykárolyban két kereskedőt: Boross György és Társait és Csikós Gyulát, Szatmárnémetiben öt nagykereskedőt: Csabai Istvánt, Lukátsóvits Jánost, Némés Alajost, Rácz Jánost, Paulovits Lászlót és Francia Sándort jelölték ki. A nagyvárad körzethez tartozik huszonnyolc kijelölt budapesti kereskedő, akiknél a nagyvárad kiskereskedők beszerezhetik áruszükségletüket.

„Fekete” arany helyett „fekete” tojást találtak a nyomozó pesti detektívek

Nagyvárad, április 11. Pár nappal ezelőtt megittuk, hogy a budapesti valutaüggyészség detektívjei, napok óta Nagyváradon tartózkodnak és nyomozást folytatnak feketearany után. — Herbert Fülöp váradi ékezerésznel — mint már beszámoltunk róla — találtak is 780 gramm aranyat, amelyet nem jelentett be a legutóbb megjelent arany törvény rendelkezése értelmében és ezért megindították ellene a kihágási eljárást. A további nyomozásuk során tegnap a pesti detektívek, akik arany után kutattak, tojást találtak csupán s így a messzeágazó aranycsempészés kutatása egyszerű élelmiszerhalmozási kihágássá zsugorodott össze.

Megjelentek a pesti valutaüggyészség

detektívjei pentek délutáni Stróhli Herman Szeptember 6-utca 75. számú alatti lakásán, hogy feketearany után kutassanak, mert olyan adatok birtokába jutottak, hogy itt nagyobb arányú aranycsempészésről és fekete arany rejtgetéséről van szó. A legszorgosabb házkutatás után sem találtak mást több száz tojásnál s más élelmiszerreknél, amelyekből a család tagjait meghaladó mennyiség volt felhalmozva. A pesti detektívek jelentették a nagyvárad rendőrség kihágási ügyosztályának a tojás halmozást és Stróhli Herman ellen megindult ezért a kihágási eljárást.

Vajjon elérkeztünk-e a csúcsponthoz?

Irta: Polyák István

Még egészen frissen emlékeztünkben van a párizsi és az antwerpeni légitámadás borzalma. Amerikai és brit bombázók hihetetlen cinizmussal és ördögi kegyetlenséggel rohanták meg a két nagyváros békés polgári lakosságát. Több ezer ártatlan, békés polgári életbe kerültek ezek a légitámadások. Nem hisszük hogy van ember — legyen az barát vagy ellenség — aki a legélesebben el nem itéli ezeket a barbarizmusokat. Mert bárhogyan is vizsgáljuk a történeteket, meg kell állapítanunk, hogy a háboru kimenetelére semmi befolyással sem lehettek. Ha nyugtalanságot, zűrzavart, fejtelenséget, félelmet akarnak elvetni velük a megszállott területek lakossága között, akkor talán elérték céljukat. De az eredmény önmagában még semmi. Lázadásra, felkelésre pedig hiába számíthatnak. A hadvezetés a tengely oldalán is kemény törvényeket vall. A megszállott területek lakosságának minden ellenséges próbálkozása, vagy csak zavaró megmozdulása is a legdrágább rendszabályokat váltaná ki. Ha a brit és amerikai bombázók holland, belga és francia lakóházakat pusztítanak el, holland, belga és francia lakosságot tesznek éhező, nyomorgó földönfutóvá, ebből még semmi hátrány sem származik a németekre. Természetesen mindent meg fognak tenni a nyomorúság enyhítésére, első sorban azonban a hadviselés érdekeit fogják szem előtt tartani. Lázadás, felkelés a bombázások nyomán sohasem fog támadni.

Érthető, ha a megszállott területek szerencsétlen lakossága a nemzetközi Vöröskereszthez fordul védelemért, bár előreláthatóan semmi eredménye sem lesz a próbálkozásnak. A Vöröskereszt szervei talán megteszik a szükséges lépéseket, az érdekelt hatalmak azonban keveset fognak tőrdni a tiltakozásokkal s még kevesebbet a kérésekkel. A háboru elszabadult furiáit nem lehet most már megállítani, vagy megszelídíteni. Minden erkölcsi gálat, minden emberieségi korlátot ledöntött s a vadság, állatlanság orgiái viharzanak végig a földön.

1

A bolsevizmuson senki sem csodálkozik, bár ott is olyan dolgok kerültek nyilvánosságra több mint két évtizedes titkolózás után, amelyek a legdrágább képzeletet is többszörösen felülmúltak. Senki sem merete hinni, hogy egészen új embertípust teremtek, olyan embertípust, amelynek már semmi kapcsolata és semmi érzelme sincs a nyugati kultúrához, a természetjogban gyökerező emberieségi törvényekhez, amelyek a legvéresebb háborúkban is úgy ahogy érvényesülni tudtak. A bolsevizmus előtt nincs Vöröskereszt, nincs hadifogoly, nincs sebesült, nincs legyőzött ellenfél. A vörös fanatizmus csak a vér öröklését ismeri. Apokaliptikus méreteken bontakozik ki itt az emberi elvadulás, a lezülles. Végso fokához érkezett a vörös világban az ember történelmi szembefordulása és ellenségeskedése Istennel. Az a folyamat, amely a középkor után a reneszánszsal és a humanizmussal kez-

dődött s első próbálkozásaiban csak a természet felé való enyhe fordulást jelentett, a bolsevizmusban végso kiteljesedésében mutatkozik meg. Sok állomása és fokozata volt ennek a folyamatnak, de lényegében mindent az Istentől való elfordulás jelenti. Volt ennek az elfordulásnak egészen enyhe, alig észrevehető árnyalata is. Rotterdami Erasmusnál, Leibniznál, Descartes-nál — mindnyájan gyakorlati Isten-hívők és vallásos emberek voltak — de a szál, amelyet kezükben tartottak és továbbadtak, az a szál volt, amelynek ma főhordozója a bolsevizmusban megtestesült teljes rend és értéktagadás. S ha ezen a szálon visszafelé megyünk, sorban megtaláljuk rajta, mint kisebb-nagyobb állomásokat az összes történelmi és politikai áramlatokat, irányzatokat, kivéve természetesen azokat, amelyek a természetfölötti világrend és értékrend alapján állnak. S itt nem változtat a lényeg az, hogy bizonyos társadalmi, vagy politikai mozgalmak, eszmeáramlatok „jóakarattal vállve-regető leereszkedése!” megtürik Istent, a benne való hívést, a vallást, különösen annak meggyökerezett történelmi formáit az állami és társadalmi élet keretei között. Az a gondolkodás, az a világnézet, amelynek legvégso gyökerénél, kiindulópontjánál nem Isten és az általa természetes adottságokban s tétéles törvényekben meghirdetett rend áll, lényegében elhibázott és végeredményben önmagában hordozza a teljes lezülles csiráit. Ezért találkozhatott olyan könyvnyem — történelmi megszorultságát nem számítva — az angolszász világ a bolsevizmussal.

2

Ha a bolsevizmus elképesztő vad-ságán éppen a lényegét alkotó elvek miatt nem csodálkozunk, éppen úgy nem kell csodálkoznunk az angolszász háborus morál legújabb eldurvulásán sem. — Az angolszászokra bizonyára nagy „nevelő” hatást gyakorolt a bolsevista szövetséges. A hadvezetés pedig átvette az államvezetés, főképpen pedig a gazdasági élet stílusát: imperialista lett. Imperialista olyan értelemben, hogy „kicsi” dolgokkal nem törődik, amikor nagy dolgait tartja szem előtt. Már a háboru kezdetén aggodalommal töltötte el a gondolkozókat az, hogy vallásos szövegeket, humanista frázisokat használt a propaganda. Nyilvánvaló volt már ekkor, hogy csak ezt a szerepet szánták a vallásnak és az emberieseknek s ha erre a szerepre már nem lesz szükség, kezdődik az a vadállati kegyetlenség, amelynek határait az az ember szabja meg, aki Schütz Antal szavai szerint éppen testből és lélekből álló műveltárból kifolyólag állandóan az angyal és az állat végietei között bukdácsol. Ma már nem fontos a „világ közvéleménye”, hiszen az egész világ belesodródott a nagy küzdelembe. Senki sem törődik azzal, hogy Isten törvényeinek világánál hogyan minősül cselekedete. Éppen azért a propaganda is felhagyott a humanista szövegekkel. Az olasz és német városok bombázása előtt maga Churchill jelentette be: tudományos pontosság-

gal, négyzetméterről-négyzetméterre szórják le bombáikat a nyílt városokra. Legutóbb pedig angol lap számolt be nagy örömmujongással a sikerekről s ezekkel kapcsolatban repülők nyilatkozatait közölte, akik dicsekedtek azzal, hogy mentőcsónakokat géppuskáztak és védetlen polgári lakosság kegyetlen pusztulásával. Hol van a mérték, a határ, az erkölcsi gát, az emberi hatalmaskodás fölött örökös törvény? Mi a különbség a bolsevizmus örülete és az angolszász hadviselés elfajulása között? Nemcsak lényegében, de külső megjelenési formában is teljesen megegyezik a két világ.

Párizs és Antwerpen bombázásával kapcsolatban egy svéd lap azt írta

Ortopéd gépkészítőket, orvosi műszerészeket,

vagy ebben a szakmában dolgozó **lakatosokat** keres hadiüzem
Leveleket »Jövedelem« jellegre: BAKY Hirdetőirodába, Budapest
Rákóczi ut 27—a

KORUNK KÉTFÉLE IMPERIALIZMUSA

Irta: Camille Mauc air

A számtalan ünnepélyes és kevésbé ünnepélyes alkalmakkor elhangzott amerikai nyilatkozatokból kibogozható az a két cél, amelyekért az USA részvesz a most folyó háboruban; e két cél egyike a „kultura” megmentése, melyet szerintük a nemzetiszocializmus erősen veszélyeztetett, — a másik pedig a tengelyállamok hatalmi törekvéseinek letörése. Ami a kultúrát illeti, az európai műveltség köztudomásulag sokkalta régebbi keletű, mint az amerikai; ezt a műveltséget Amerika — legfeljebb átvehette. Ennek az átvett műveltségnek azonban nem voltak gyökerei, sem hagyományai, mert hiszen ami az amerikai hagyományokat illeti, azokat, akik ilyen hagyományokat megöröszthettek és istápolhattak volna — az Ujvilágrész őslakosságát — jobbra kipusztították, megmaradt részük pedig még ma is annyira jelentéktelen szerepet játszik a szabadság hazájában, hogy a műveltségbe vajmi kevés beleszólásuk van. Végeredményben nehéz lenne elképzelni, hogy Amerika milyen védelmet jelentene az európai műveltségnek: annál is inkább, mert ezt a kultúrát — gondoljunk csak a bolsevista Oroszország elleni élet-halál harcra — ezidőszert egyedül és kizárólag a tengely és a hozzá csatlakozott államok védelmezik szívvel-lélekkel.

Nézzük azonban a második háborus célt. Az ember önkéntelenül felveti a kérdést: vajjon miféle hatalmi törekvés, miféle imperializmus az amely az ovilágrész jövőndő életét az összes érdekelt nagy- és kisállamok megkérésével, részvételével kívánja irányítani, nem is szólva arról, hogy ez az ugynevezett „imperializmus” a nemzeti létükben megerősödött s nemzeti öntudatukban újjászülött népeknek olyan együttműködését teremtette meg, amilyenre még a legszabadabb korszakban sem volt példa. Igaz,

hogy a légi hadviselés csúcspontjához érkezett. Am a dolgok mélyéről egyáltalán nem cseng ki az a „biztató” megállapítás. Ma két-három ezer halott, de lehet, hogy holnap már öt-tízezeret jelentenek. S*akkor is csúcsponttól fognak beszélni. Azon az uton, amely Istentől eltávolodik, nehéz csúcspontot megállapítani. Egyébként is még vannak ismert, de ebben a háboruban nem alkalmazott hadieszközök. Nevüket nem is merjük leírni.

Nem a borúlátás amugy is könnyen terjedő nyavalyáját akarjuk ezzel a néhány gondolattal terjeszteni. Csak arra kívántunk rámutatni, hogy a dolgok mélyén félelmetes valóságként mutatkozik meg Isten ügyének és a sokarcu gonoszoknak ösvitája. Csak azt a végso következtetést szeretnénk megsejtetni, hogy Isten nélkül teljes összeomlásban oldódhatik fel minden történelmi válság s az összeomlások apokaliptikus idején egyén és közösség, ember és nemzet Istennel talál eligazodást és megtartó támaszt.

van a dologban némi hatalmi törekvés is; ez a törekvés azonban nem népi s nemzeti erősségek ellen irányul, hanem egy népek és nemzetek sorsát már annyiszor kerékbe fordított hatalmaság, a töke ellen.

Nos, így áll a tengely-imperializmus. Nézzük azonban, hogy áll a túlsó oldalon? Az kétségtelen, hogy a Monroe-elvet valló időknek vége az Ujvilágban; vége volt az egykori spanyol gyarmatok — Kuba, a Fülöp-szigetek — bekebelezésével s vége akkor, amikor az Egyesült Államok majdnem kizárólag üzleti érdekeik védelmében beléptek az elmuló világháboruba. És vajjon mire magyarázható az a tevékenység, amelyet az Usa a délamerikai államokban néhány esztendő óta kifejt?

Mindenesetre kétségtelen, hogy az a háborus cél, amellyel az Egyesült Államok ki akarják küszöbölni a tengely terjeszkedését, a furcsa módszerekkel támogatott szövetségesek, a britek között sem keit tulságosan nagy örömet: azt ugyanis ma már nehéz letagadni, hogy a brit támaszpontok egész sora amerikai kézbe került, s Angliára nézve valószínűleg az sem közömbös, hogy az Afrikában partraszállított amerikai csapatoknak eszük ágában sincs, hogy a háboru befejezte után visszahajózzanak hazájukba.

Kétféle imperializmust ismer tehát Forunk Egyik a tisztesség, őszinteség, a munka, az európai gondolat érvényesülése. A másik a világalomra törő önrélu hatalmaskodás, a pénz, az arany, a kapitalizmus örülete. Nem nehéz az összehasonlítás és igazságtetés a kettő között. A történelem itélni is fog s ebben az ítéletben a nyilvánvaló igazság nem maradhat alul.

Hávéházakban és vendéglőkben kéri: MAGYAR LAPOK at

Nagyvárad költőink műveiben

Írta és a szabadegyetem befejező előadásán elmondotta:
Dr Hlatky Endre főispán

(Belejező közlemény.)

Hallgatóim figyelmét olyan versekre szeretném azonban inkább felhívni, amelyek ma is átérzhető hangulatokat tükröznek. Eppen ezért a Mához közelebb kell sietnünk és sok-sok év-tizedet ki is kell hangynunk.

Csokonai Vitéz Mihály jóbarátjához, a váradai színészek és a költők bőkezű támogatójához vezet ez a sietve megtett út. Sándorffy József Bihar vármegyének volt — mint sirírata mondja — főorvosa és főfizikusa. Minden szépet, tudományt, költészetet pártolt, ő maga is igyekezett verseket írni. Csokonai életében is jelentőségteljes volt Sándorffy szerepe, mert itt Váradon a súlyos beteg Csokonait ő ápolta.

Ez a Sándorffy nagy tisztelője volt Bihar megye akkori főispánjának gróf Teleki Sámuelnek és az ő helytartójának, Rhédey Lajos grófnak. Ez a Teleki Sámuel azonos a marosvásárhelyi világhírű Teleki-könyvtár alapítójával. Teleki Sámuel háza, amelyben meghalt és amelyben a marosvásárhelyi könyvtárat létesítő végrendelete is kelt, ma is megvan. Ebben van ma a Park-szálloda. Teleki Sámuel éppen Bécsben tartózkodott és Sándorffy József is ott volt, amikor híre jött, hogy Teleki Sámuel felesége, Bethlen Zsuzsanna meghalt. A szomou bíró Sándorffyt Bécsben versírásra készíti, hogy megsírassa a nagyasszonyt. A vers a Magyar Hirmondóban az 1797. év október 24-iki számban jelent meg. Említsük meg, hogy jó Sándorffy József kitűnő polgártársunk itt fekszik az őssii temetőben, bizony ápolhatnók a sírját.

Csokonai Vitéz Mihály többször járt Váradon és orvoslást keresett a releg fürdőkhöz. Egyszer megragadta őt a váradai székesegyház szépsége és megírta a versét, amelyben Kondé, akkori püspöknek ünnepi miséjét dicsőíti. Kolonics korábbi váradai püspöknek tulajdonítván a gyönyörű templom építését, versét az ő nevével kezdi ekként: „Kolonics nagy templomában.”

A katolikus miséről nagy megértéssel tudott énekelni ebben a versében egy református pap. De említsük meg legmélyebb költői vonatkozású művét is ami szintén váradai vonatkozású, mert bizony ezt Rhédey Lajos feleségének Kátsándy Theresziának halálára írta és itt a Rhédey-kertben búcsúversőként mondta el a temetésen 1804. április 11-én, 139 esztendeje. — E halotti versek mélyeséges bölcsellettel tárgyalják a lélek halhatatlanságát. A búcsúztató természetesen megemlíti a temetési gyülekezést is és ott válik valóban váradai vonatkozásúvá. Tudnunk kell, hogy Rhédeyné és később férje itt temetkeztek el a Rhédey-kert sírboltban, ahol a gyönyörű márvány szarkófág őrzi emléküket. Ferenczi Istvánnak, a nagy magyar szobrásznak alkotása. Felavatásán Vörös-marty Mihály is jelen volt.

A nagy búcsúztatónak végzetes következménye volt. A már tüdőbajos Csokonai a szeles tavaszi időben tüdőgyulladást kapott. Orvosa természetesen Sándorffy doktor volt. Erről a betegségről szól a „Tüdőgyulladás-somról” szóló verse.

Csokonai nem is gyógyult fel teljesen. Tüdőbaja már csak pár hónapot

hagyott meg a költőnek, aki a következő esztendőben meg is halt.

Csokonai után Peretsényi Nagy Lászlót említem, aki nemcsak sok alkalmi verset írt, hanem egy hosszú jellegzetesen barokk verses regényt is, ami 1800-ban jelent meg Pesten Landerernél. A címe: „Léta magyar vitéz és Zamira Pannoniai kis asszonyok a földön és tengereken töltött viszonytárságai”. A szerelmi regény vége: Léta és Zamira hazakerülnek Bihar megyébe Nagylétára. A költő váradinak mondja magát a versben, amikor ezt írja:

„László Téged hirdet az én hazám

[Várad

és dicsér a Körös, amig ki nem szárad”

A rany Jánosnak is több poemája zeng bihari tájakról „Egy ugrás a Kálvária és kilenc a Királyhágó” — mondja egyik helyen és meglevevén a régi vár és a régi Várad korszákat, ahol és amikor Szent László koporsóját őrizték. Mellőzöm a mindnyájunk által ismert „Szent László” című költemény előadását mint ahogy általában a Szent Lászlóról szóló költészetet is ma el kell hagynom, hiszen

ez maga is külön tanulmány gazdag anyaga lehet.

Arany Jánost követő időszakból a századfordulói nem említek költőket egész Endrődi Sándorig, akinek nevét kuruc dalaival, Heine fordításokkal jól ismerjük. Endrődi itt volt középiskolai tanár néhány éven át. Versei közül kettő is van, ami közvetlenül Váradról szól. Az egyik, melynek címe „Ábránd nélkül” maró gúnyval írja le a századforduló Váradjának sokban elhanyagolt voltát. De aztán Endrődiéket szörnyű megpróbáltatás érte: meghaltak gyermekeik. A várad-i temetőben földelték el ezeket és a temetések a költő lelkében szent helytől avatták a kigunyolt várost. Ilyen áhitatos érzelemben írta meg Endrődi a második versét, címe „Nagyvárad”.

A „Holnap” összefogó méltatását még nem írták meg de részletmunkát, főleg az Ady-irodalom révén sokat végeztek a „Holnap” körül is. Ujabbban Juhász Gyula életének és költészetének méltatói is ismerkedés részlettel gyarapították ismereteinket. Hiányzik Emőd Tamás életrajza és méltatása. Ezt nagyon várom, mert kevés

város mondhat magának olyan rajongót, mint ahogy Váradért Emőd Tamás lelkesedett.

Ady nemcsak költőként, hanem újságíró gyanánt is működött Váradon. Itt nyílt ki a szeme sok nagy probléma felé. Sokszor jól is meglátta őket. Többször pedig sajnálatos egyoldalúsággal. Tártyilagos szemléletet nem várhat senki a teljesen beteg testtől, de az olyan lélektől sem, amely bár költői képességeiben hátráltalanul gazdag volt, de egyben mégis beteg szenvedélyektől terhesen és a beteg test rabjaként sodródott. Ady költészetének egyik, legnagyobb ihletője váradai asszony volt, de egyben mégis beteg szenvedélyektől terhesen és a beteg test rabjaként sodródott. Ady költészetének egyik, legnagyobb ihletője váradai asszony volt, de egyben mégis beteg szenvedélyektől terhesen és a beteg test rabjaként sodródott. Ady költészetének egyik, legnagyobb ihletője váradai asszony volt, de egyben mégis beteg szenvedélyektől terhesen és a beteg test rabjaként sodródott.

A mi szempontunkból legérdeke-

sebb „A Hosszú Hársfásor” című verse. Emőd Tamásnak dedikálta ezt. Az állomásunk felé vezető úton a Lukács György-utca sarkától kifelé ma is megvan ez a hosszú hársfásor. Aki csak egyszer is járt virágzás idején.

Kikisértem anyámat az állomásra

Mostanában sok szó esik arról, hogy a végső győzelemtől függ a jövőnk sorsunk. Nem csak a jövőnk, hanem az is, hogy élünk-e, hogy érdemes-e élnünk?

Nem hiszem, hogy akadna valaki az egész országban, aki ne lenne tudatában annak, hogy ezért a győzelemtől nem csak érdemes, de kell is dolgoznunk. A legnagyobb áldozat sem sok érte.

Legjobbaink a haretlen áldoznak a győzelemtől. Fialtal életük a legtöbbit, amit adhatnak. Azt is szó nélkül adják. Vagy az egészségüket, a testük épességét, amit a nehéz katonasors követel tőlük.

De még azok is, akik egészségesen hazajönnek, mennyi áldozatot hoznak. Gondolunk-e erre? Erre a mérték nélküli nagy, lemondó szeretetre elég szer? Nem szóval mondják, hanem a tetteik beszélnek helyettük.

Jutnak-e az eszünkbe mindennap? Reggel, ha békésen átaludt ójszaka után felébredünk, hogy sok, sok ezren hányok óta nem alusznak ágyban? Előre soha nem tudják, hogy pihenhetnek-e egy-két órát egyfolytában, vagy a következő félórán már talán nem is élnek.

Mi pedig milyen türelmetlenek vagyunk a legkisebb kényelmetlenségnél is. Ha nem kapjuk a megszokott cigarettánkat, vagy a vendéglőben csak jegyre adnak vacsorát. Mi ez ahhoz képest, amit ők áldoznak értünk? Képzeltük el, mit jelent csak távol lenni azoktól, akiket szeretünk? Nélkülözni minden kényelmet. Nemcsak a megszokott ágyat, fürdőszobát, de nem egyszer a mosdás lehetőségét is. Amikor hónapokig olvasztott hó a mosdóvizük és egy tiszta víz olyan elérhetetlen vágyálom, mint nekünk a békébeli csokoládé, vagy az orosz tea. Mégis tudnak vidámak lenni. Nevetnek és féltő szeretettel írják háza: „Egészséges vagyok, ne aggódjatok értem.”

Vajjon gondolunk-e elég szer erre? Ugy értem, keveseknek jut az eszébe. Mert különben sok minden másképp vol-

na itthon nálunk.

Egy mindennap előfordul, egyszerű kis esetet mondok csak el. Aki nem hiszi, menjen ki az állomásra és győződjön meg róla személyesen. Délután három óra után álljon oda, ahol a pesti gyorskocsi csatlakozó egyetlen árva kocsija áll.

Nehezen fogja megtalálni, mert nagyon messze kint van, ahol máskor még a madár sem jár. Mégis anyanyelvi állják körül a vagonok, hogy alig látszik ki az embergyűrűből. Persze, mert mindenki elsőnek akar majd felszállni. Nem megy az persze gyorsan. De majd... Sokára, ha egy félórás keserves várakozás után kinyitják a kocsiját. Addig a leginacértebb hangulatban mindenki tolaszkodik és békétlenkedik. Szidja a MÁV-ot, a nehéz időket és mindent, ami éppen eszébe jut. Némelyek a rendőrről folytatnak dühös eszmecsereket, vagy a karszalagos katonával, aki szintén ott sít és rendet szeretne tartani.

Nagysokára mégis félnégy lesz. Nehéz lenne leírni az izgalmat, ami akkor már erőt vesz a várakozó tömegen. Lesik, várják, mikor lehet beszállni. Most dől el a sorsuk. Hogy állva, összehajolva, vagy kényelmesen utazunk-e egészen Pestig. Végre! Közledik a mindenható vasuti tiszt. Mindenki harcolva vési az eddig keservesen elért helyét. Most megragadják a lépcsőt. Elöl a férfiak. Egy gyenge nőnek alig sikerülne az emeletnyi lépcsőre felmászni. Majd csak akkor, ha minden férfi fent van, következhetnek ők.

— Vegye el a kezét a vasról, mert előzőm a kényvőkét!

— Álljon fére a batyujával, mert lelköm a lépcsőről! — Igéretnek egymásnak jobbnál-jobb dolgokat a dühös emberek. Végre fent vannak. Most jöhetnek az asszonyok.

Öregasszonyok kosárral, mások nyafogó kisgyerekekkel kapaszkodnának, de nem segít senki. Hova lettek a férfiak? Hol

a sokat emlegetett testvériség, ha már a híres magyar lovagiasság nincsen sehol? Édes jó Istenem, hát csak addig tart, míg egy kis áldozat járna érte?

Igaz, Pestig állni nem tartozik az élvezetek közé. De már ennyit sem bírunk ki egymásért? Mindezt próbáltuk és fiatal, egészséges lábakkal egészen jól átesztünk rajta. Persze, vannak fájós lábú idősebbek is. Tőlük ki kérdezi, hogy bírják-e? Közben fiatal, egészséges férfiak ártatlan arccal ülnek és igyekeznek minél kényelmesebben berendezkedni az útra.

Egy beteg asszonyt támogat az ura. Ülőben viszi fel a lépcsőn.

— Szerencsés halandó — gondolom — neki biztosan lesz helye, még fekvőn is.

Jól sejtettem. Kapott helyet. Feküdni ugyan nem tudott, de kényelmes ülőhelye rögtön akadt. Akadt, mert az édesanyám, akinek régóta fáj a lába és nem is fiatal már, felállt és átadta a nehezen megszerzett helyét. Pedig a félkékben rajta kívül csupa férfi ült. Út tovább és nem adta át a helyét.

Haragudtam. Először anyámra, hogy miért olyan éltetellen. Aztán rájöttem, hogy nem tehetett mást. Az édesanyák így szoktak. De a többiek! Vajon egyiknek sem volt soha feltett, kedves beteg? Nekik nincsen édesanyjuk?

Leverten, kedvetlenül indultam haza. Egész uton az járt az eszemben, hogy mi, akik csak ennyire tiszteljük és szeretjük egymást, megérdemeljük-e a győzelmet? Ezek a süketfülv, látni nem akaró férfiak tudnak-e majd komolyan harcolni, ha ráterül a sor? Hiszen ennél sokkal nagyobb győtrelemeket kell majd vállalniuk, mint a Pestig való állva utazás.

Segít-e majd nekünk az Ur Isten, ha mi ennyire nem segítünk egymáson? Vagy, mégis elnéz a hibáinkért — mert — hála érte — vannak még magyar édesanyák? ...

Ujházyné Tóth Mária.

haldas este ebben a fasorban, az megállapíthatja, hogy az egyszerű hangnana így ezt a verset akár a mult esztendőben is a költő.

Kimagasló költőnk volt ebből a korból Juhász Gyula is, premontrai gimnáziumunk akkori világi tanára. Szeretettel és hálával sok-sok vers említi Váradot. Pedig itt élte meg nagy és örök csalódását a holnapi siratott Annával, akinek azután pontos emléke is elhomályosulni látszott, de a szerelme iránta váltig egyforma erővel hatott. „Milyen volt szökecséje? — Nem tudom már...” írja Juhász Gyula és mégis siratja Anna iránti reménytelen szerelmét.

Juhász Gyula emlékét ápolnunk kell. Büszkének lehetünk reá és helyes, hogy gimnáziumunk falán ma már köben is megörökítették az egykori tanár emlékét.

A legfontosabb verse számunkra a „Testamentum”. — Megírja benne, hogy beteg testét a szegedi földbe fogják temetni, de költői lelke Váradra vissza-vissza fog térni. Széjjel akar itt nézni a „Holnap” és Anna városában hogy vannak-e még költők és van-e még dal itten.

A „Holnap” már említett és valóban váradai költője volt Emőd Tamás. Tehetségét Ady is elismerte, szerette benne a jóbarátot. Juhász Gyula is 1924-ben hozzá írja a Várad jövőjét, feltámadását reménylő versét. „A tüntető holt városa” cím alatt foglalta egybe váradai verseit. A másik ciklus „Az én Adym”, szintén sok váradai vonatkozású verset ad. Van ebben is egy vers a hosszú hársfasorról. Ismétlen, Emőd Tamás megérdemelné, hogy életrajzát megírják, helyét a magyar irodalomban megjelöljék és külön feltárják Emőd Tamásnak jelentőségét. Verseinek igazán külön tanulmány lehet csak méltó váradai ismertetése.

Dutka Akos, a „Holnap” költő társaságának ma is élő tagja. Ő maradt meg összekötő kapocsként a jelen és a mult között, de nem hirmondónak, mert a „Holnap”-nak nincs szüksége hirmondóra. Dutka a trianoni években lelkes támogatója volt Budapestnek minden váradai megmozdulásnak, mint a külügyminisztérium sajtóosztályának egyik tisztviselője, mint magyar újságíró, mint költő egyaránt. Verseiből nem idézek.

Élő költőinkről a következő iskolában fogunk szólni. Sokan vannak élő költőink, nagyok is vannak közöttük. A bihari költőkkel meg éppen az élen halad a tájnak a költészete.

Dutka Akos versei közül nagyon sok szól Váradról. Egyik gazdag versciklusának címe: „Várad Glóriája”.

A „Holnap” körén túl Váradnak is költője lett Reményik Sándor, akiről bár már halott költő, itt még sem szívesen részletezünk. Egészen külön, egy teljes előadást betöltő műsorban kell egyszer áldozni Reményik emlékének. Nem ismerjük eléggé a váradai Reményiket, pedig László Dézső egyszerű előadásában vont párhuzamot a közelmúltban Reményik és Ady között.

Huszonegy előadással zárult

a szabadegyetem munkaéve

Nagyvárad közönsége lelkesen és a legnagyobb foku érdeklődéssel kapcsolódott bele az előadássorozatba

Nagyvárad, április hó. Több, mint egy félszázadon keresztül telt meg minden esütörtökön — vagy elvéve a hét valamely más napján — a városháza nagy tanácsterme, hogy a közönség tanuja legyen az Iskolánkülső Népművelési Bizottság által rendezett szabadegyetemi előadásoknak. Az előadássorozat — mint ismeretes — e hét esütörtök délutánján fejeződött be, amikor is dr. Hlatky Endre városi főispán tartott előadást „Költőink Nagyváradról” címen.

Most, hogy az előadássorozat véget ért megállapítható, hogy az a lelkesedés és fáradság, amelyet nem kímélő buzgalom, amellyel a rendezőbizottság dr. Soós István polgármester és Vidor József az Iskolánkülső Népművelési Bizottság főtákará irányításával hozzájárított az előadások megszervezéséhez, a közönség körében általános megértésre és szeretetre talált. Nagyvárad közönsé-

gének felelősségéről és csak a könnyű dolgok iránti lelkesedéséről elterjedt hírekre a szabadegyetemi előadások látogatottsága alaposan rávilágolt. A legelvonatb és legnehezebbnek tűnő témák iránt is mutatkozott érdeklődés és egyetlen előadás sem volt, amikor üres helyek ásitottak volna a tágas teremben. Ezt felmerült az a probléma, hogy a rendkívüli érdeklődésre való tekintettel nem lenne helyesebb másutt, még tágasabb környezetben rendezni meg a további előadásokat? És Nagyvárad közönsége — ezt is örömmel állapíthatjuk meg — mindvégig kitartott a az utolsó. dr. Hlatky Endre főispán által tartott előadás iránt ugyanolyan lelkesedés mutatkozott, mint amilyennel a hallgatóság a szabadegyetem legelső előadóját, Hankiss János dr. egyetemi tanárt fogadta.

niszteri osztálytanácsos „A magyar színjátszás és közönségünk”, április 1-én dr. Udvarhelyi Károly szegedi főiskolai tanár „Nagyvárad Erdély kapuja” és végül április 8-án dr. Hlatky Endre városi főispán „Költőink Nagyváradról” címen tartott előadást.

Ezek a nevek és dátumok, amiket most Vidor József a szabadegyetem anyagáról készített kimutatásból felsorol, így egymás mellett mindennél inkább példázatként az a hatalmas teljesítményt, amit a rendezőség végzett. Kétségtelen: szinte felmérhetetlen az a hatás, amit ezeknek az előadásoknak kisu-gárzása a város közönség szellemi életében előidézett.

Az előadók, illetőleg előadások számával szemben érdekes feljegyezni, hány látogatója volt az előadássorozatnak.

— A szabadegyetem — válaszol Vidor József, — a meglepő érdeklődésre való tekintettel az első előadások után jegyeket bocsájtott ki, hogy így minden hallgató helyét lehetőleg biztosítsa. Jegyekért — melyek az egész előadássorozatra szóltak, 654-en jelentkeztek, egy-egy jeggyel azonban a jegytulajdonosok valamennyi hozzátartozója jelentkezhetett. Nekem azonban — fűzi hozzá a főtákará tréfásan — az az érzésem, hogy a közönség egyrége „csalt”. Ezt úgy kell érteni, hogy amikor nem tudott elmenni, idegenekre is átruházta jegyeit. Ennek azonban csak örvendek, mert a jegyek jó kezébe kerültek s így legalább nem történt meg az, hogy a belépési igazolványok felhasználatlanul maradjanak. A 654 jelentkező száma tehát csak alap arra, hogy az előadások látogatottságát megítélhessük. Valójában jó pár ezren hallgatták az előadásokat...

— Kik voltak a legkitartóbb látogatók?

— Az előadások közönségének arculata feltűnően változott. Ezt egyébként, aki a közönség eoraiiban volt, talán még jobban megfigyelhette. A hallgatóság hullámzásának főként az volt oka, hogy minden témakör más és más rétegét érdekelte a közönségnek. A cseppkőbarlangról tartott előadás alkalmával például feltűnően sok fiatal sportferfi és kisportolt fiatal leányt láttunk a hallgatók között. Dr. Beöthy Konrád a hirtelen halál okairól szóló előadásán viszont számos öregúr vett részt, akik velem együtt — teszi hozzá mosolyogva Vidor József — eljöttek, hogy a hirtelen halál problémájával szembenézve — annál tovább éljenek... Dr. Szedlák Ödön, a kiváló ideggyógyász előadásán nagyrészt magasabb szellemi foglalkozásúak, intenzívebb idegélettel élő nők és férfiak töltötték meg a széksorokat. Dr. Hlatky Endre főispán úr előadásáról viszont a különben is népes közönség eoraiiból a város művészi és irodalmi életének tényezői nem hiányoztak. És minden egyes előadás alkalmával ugyan-

Nyilatkozik az előadássorozat rendezője

A „finale” alkalmából felkerestük Vidor Józsefet, hogy a „szakember” véleményét is meghallgassuk: valóban olyan szép sikert értünk el az előadássorozat, mint amilyen benyomást az egyszerű szemlélőben kellettek a kultúrelőadások?

— Hogy a szabadegyetemnek milyen sikere volt, válaszoljon helyettem erre a kérdésre — tér ki a részben saját személyére is vonatkozó kérdésre elől Vider József — két szám: Tizenhat előadást terveztünk és 21 előadást kellett tartani. S az érzésem azt diktálja, hogy még továbbra is folytathatnánk. A Népművelési Bizottságot azonban még sok más dolog foglalkoztatja, így szükség van ebben az irányban egy kis nyári pihenőre.

— Kik és mikor tartottak előadást a szabadegyetemen?

— Az előadássorozat, mint ismeretes, október 22-én Hankiss János dr. debreceni egyetemi tanár közreműködésével indult. A kiváló irodalomtörténész „A magyar irodalom Európátságá” címen tartott előadást. Ezt követően októ-

ber 29-én dr. Ábrahám Ambrus szegedi egyetemi tanár „A modern biológia problémái”, november 4-én dr. Ortutay Gyula budapesti egyetemi magántanár „A magyar nép arca népi műveltségünk tükrében”, november 12-én dr. Nyírő Gyula budapesti egyetemi tanár lélekkutató „Egészséges és beteg lélek” november 19-én dr. Karácsony Sándor szegedi egyetemi tanár „A nevelés, és közvélemény”, november 26-án dr. Szalay Sándor debreceni egyetemi tanár „Atomrombolás”, címen tartottak előadást. December 3-án dr. Szedlák Ödön ideggyógyász, a nagyváradai elmekórház kiváló főorvosa tartott izgalmasan érdekes előadást „Ideg és lelkiélet” címen. December 10-én Kiss József, debreceni tankerületi főigazgató „Család és iskola” majd az első szabadegyetemi félév befejezéséig december 17-én dr. Patáky Mária tanügyi titkár — aki jelenleg a kultuszminisztériumban működik — tartott különös érdeklődésre igényt tartható előadást „A nő szerepe a közvélemény kialakulásában” címen.

A szabadegyetem második féléve

A szabadegyetem második félévében január 22-én dr. Sik Sándor szegedi egyetemi tanár, az országosan ismert nevelési tanár tartott előadást „A lélek a költészetben” címen. Január hó 20-án Adám Jenő, a budapesti zeneművészeti főiskola tanára „Népzenénk magyarsága”, február 4-én dr. Bodnár János debreceni egyetemi tanár „Vitaminok”, február 11-én dr. Deér József budapesti egyetemi tanár „Történelmünk irányító erői”, 18-án dr. Bérczy Géza debreceni egyetemi tanár „A magyar nyelv az európai nyelvek gyűrűjében” február 27-én dr. Makkay Sándor, deb-

receni egyetemi tanár, volt református püspök „Metafizika és magyar irodalom”, március 4-én dr. Kádár László debreceni egyetemi tanár „Magyar táj és magyar ember” címen tartott előadást, március 11-én dr. Keszler Hubert, az aggteleki cseppkőbarlang igazgatója beszélt cseppkőbarlangjaink kialakulásáról, márc. 19-én ismét nagyváradai előadó, dr. Beöthy Konrád egyetemi rendkívüli tanár, törvényszéki orvosszakértő tartott előadást rendkívüli érdekes témát, „A természetes okból beálló hirtelen halál”-t választva előadása anyagául. Március 26-án dr. Bisztray Gyula mi-

Olcsón vásárolhat kiténő minőségű tisztagyapjú szövet-

különlegességeket és bélésárut

IVÁN Posztóházban

KOSSUTH-U. 1. Sas-palota

cégtulajdonos:

Ij. Iván János

ilyen árnyalati különbségeket tapasztalhattunk.

— S éppen ezzel értük el a célt. Célfunk ugyanis ebben a szabadegyetemi évben az volt, hogy minél szélesebb rétegek figyelmét keltsük fel az előadások iránt. A közönség nagyrésze ugyanis — és ez alól nem kivételek azok sem, akik egyetemet végeztek — sokat felejt abból, amit tanult. A szabadegyetem feladata tehát részben ezeknek az ismereteknek felfrissítése és kiegészítése s előre számítottunk arra, hogy a foglalkozási ágak szerint mindenkit más és más téma érdekel. S ebben a feltevésünkben nem is csalódtunk. Úgy hiszem, nyugodtan elmondható, hogy az egész szabadegyetemi év alatt mindenki megtalálta azt, amit remélt, és mindinkább azt, amire számított.

Tervek a jövő évre

— Tervek, célkitűzések a jövő esztendő szabadegyetemére?

— A jövő évben — válaszol informátorunk — az ideai programunktól eltérően, fakultatív állítjuk be az előadásokat. Vagyis egy-egy témakörrel több előadó által több előadást is tartatunk úgy hogy a hallgatóság ne csak fogalmat nyerjen az öt érdeklő kérdésekről, hanem alaposan meg is ismerje azokat. Elsősorban a magyarság kérdéseiről, irodalomról, a népiesség problémáiról és természettudományi kérdésekről rendezünk majd előadásokat.

— Az ideai szabadegyetemi előadásokat tehát — fejezi be hozzászólását Vidor József — csak bevezetője annak a hatalmas munkaprogramnak, melyvel évek, esetleg négy-öt év kitaró munkájával akarjuk a város tudományos és kulturális életét tovább fejleszteni. Képzem, az eddiginél is magasabb „intellektuális” társadalmat, melynek minden tagja nem csak nevelődik, de esetleg tovább variálja a kínálkozó anyagot s ő maga is produkál.

Horváth Imre.

Több napilap és folyóirat megszűnik Németországban. Berlin. (MTI.) A totális háborúra való áttéréssel kapcsolatos rendelkezések kiterjednek a német napilapok megszűnésére is. A háború elején megjelenő 2400 lap közül, mintegy ezer lap szűnik meg. Berlinben a B. Z. am Mittag egy másik lapba olvadt be, megszűnik a Berliner Allgemeine Zeitung, a Lokalanzeiger esti kiadása, Bécsben is több lap megszűnik vagy más lapba olvadt bele. Ugyanez a helyzet a többi német városban is. 2500 folyóirat közül 600 szünetelt meg megjelenését.

Csak azért is lókus!

— Közellátási kaleidoszkóp a családi békéről és a lóhusról —

Azt mondja a barátom s tekintetét kémszerűen mélyeszi a szemembe, hogy kifürkészze szavainak hatását:

— Te, ha még sokáig így tart ez az átmeneti háztalan állapot, hát nem tudom, mi lesz velem... Mert én, hiába, nem tudok bairatkozni se a bicsérdisták, se a vegetáriánusok szektájába, bármennyire tiszteltem, becsültem is őket s bármennyire ismerem is be elméletileg, hogy állati hullékkal táplálkozni nem okvetlenül szükséges... A marha hússal magas feláron feketéznek a mézszárosok s ehhez én nem vagyok nekik sem elég bizalmalkelő, sem elég befolyásos: a borjúhús kivézet, úgy látszik manapság csupa vén marhákát ellenek a tehének: a sertés izét már csak álmodban tudom felidézni magamban, mert a telen elgyvetlenkedtem a dolgot, még egy malacot sem tudtam megnyitvasztani s mostanság nem is annyira malakról álmodok a disznók, mint disznóról az emberek: egy tyukért nem tudok tízenöt pengőt fizetni a házgló talusi asszonyok, sem egy bárányért ötven pengőt, amiért viszont a legközelebbi eszténára kell expediciót szervezni... Te, ha ez még sokáig így tart, akkor én, mit szólsz hozzá... ráfanyalodok a lóhúsra, mert az van, hál' Istennek, elég.

Vigasztaltam a barátomat: ez csak helyi jelenség. Épp most beszéltem egy fással, aki Székelyföldön járt a napokban: ott annyi húst ehetett, amennyi belé fért.

— Jó, jó, — felelte, — de abból én nem tudok rostélyos sütni magamnak, amit más Osikban vagy Háromszéken... megevett, Számomra csak egy megoldás marad: a ló.

S minthogy nem rétt észre rajtam semmiféle elborzadást, vagy megütközést, közlekenyebbé vált.

— Tudod, én majdnem mindennap megfordulok a lómészárszéknel, mert hulladékok szoktam vásárolni a kutyáimnak... Pompás combokat látok ott mindig felakasztva s nem is nagyon török megükét utána az emberek. Hidd el: ostoba elöítélet ez. Oktalanul irtóznak a lóhústól a háziasszonyok. Én is hiába magyarázom a feleségemnek, hogy a ló mennyivel tisztább állat, mint a marha, nem is szólva a sertésről... hallani sem akar paripaedeletről. Mikor nagy felénken először penditettem meg neki az eszmét, mondván, hogy mégis csak hal-

latlan, hogy Hektornak, a farkaskutyáimnak külön étlapja legyen, mint nekem, azt felelte, nehogy megfélemedezem magomról, mert ha lóhúst találok hazahozni, kivér vele a házból. Az ő konyhájában nem fog gebe-illat terjedni, ő bizony nem szennyezi be a fazekait, ha mindjárt meg is esküszik a mézszáros, hogy táltost vágott le aznap...

Egyetértettem barátommal a háziasszonyok makacs álláspontjának bírálatában, mire ő még jobban megtisztelt bizalmával.

— Az igazat megvallva, nem adtam fel a harcot... Végeredményben egy ilyen fontos közlelemzési kérdést nem lehet szüklátóköri asszonyi koponyákra bízni... Külföldről jött ember vagyok s tudom, hogy másutt nem csinálnak habinet-kérdést a lóhúsból s ha a szalámira, szafaladéra és más jóízűen fogyasztott hentesárukra gondolunk, igazán túllaladottnak látszik a tartózkodó felfogása... Alkudozásba léptem hát egy vendégzés ismerősömmel, aki meg is ígerte, hogy csinál nekem egy nyertő vacsordt, de nehogy elhíreszteljem a horesmájút, mert akkor akár be is adhatja az iparengedélyét... Megállapodtam vele, előre fizettem, de a végén visszaadta a pénzt, mert nem merde kockáta tenni üzlete hírnevét. Akkor hősztas rábeszélések után egy szegényasszonnyal, aki az udvarunkban lakik, kötöttem szerződést. Gyönyörű halszint vásároltam neki, a mézszáros állítása szerint hibátlan fiatal csikó húsa volt s a derék, tiszteltreméltó fehérszép pompás horsos-tokányt készített. Kijelentette ugyan, hogy ő egy falást sem eszik belőle, inkább éhen hal, de a kedvemért meghozta ezt az áldozatot s a feleségem nem kis megdöbbenésére, feltálatla nekem ebédre. Királyi lakomának látszott az otthon készült hábfőzelékhez képest s én... most már őszintén megmondom... valósággl dözsölve fogyasztottam el, a gyerekek is megkínálták s ők is jóétvágygl falatoztak belőle, miattal a feleségem oly irtózáttal nézett ránk, mint a belpoklosokra és rosszulálltal küzdve vonult ki a szobából...

Barátom jól szemem közé nézett, de tekintetemben a megvetés, a lekicsinylés legesekélyebb árnyalatát se vehette észre. Erre, vérszemem kapott s így folytatta vallomását:

— Azóta kitört a házomban a harc és háború... Én dühös lópárti lettem, az asszony azonban szenvedélyesen ellenszegül. Ha szemére vetem, hogy nem viseli szívén a család élelmészének, a gyermekek jól táplálásának ügyét, gúnyosan felnyerit, majd hangja zokogásba jár. Nem és nem, ő nem vezet be a lovat a házba... Kijelentetem: ez a löügs azt bizonyítja, hogy nincs meg köztünk az a lelki összhang, ami házastársak között nélkülözhetetlen. Sőt gyanakszom, hogy sohasem is volt meg és én ilyen körülmények között nem tudok élni... De ő hajthatatlan maradt... Aztán azzal érveltem, hogy jó, ne főzön lóhúst, lópörköltöt, hanem készítse el vadlère a paripát. Tegye pácba s az kivészi belőle azt a képzet, idegen izt, amivel ő nem tud megbatározni: igen, csináljon vadpecsenyét s akkor nem lóhúst fogunk enni, hanem zebra-húst s ez nem köztit ki bennünket a tisztességes emberek társadalmából... De hallani sem akart szellemes javaslatomról... Erre annyira felmégelődtem, hogy elhatároztam, ultimátumot nyújtok be neki, elválok, ha nem haj-

landó keresztülvinni ezt a háztartási átcsoportosítást a ló-gazdálkodásra, ő azonban szilárd elkötelezéssel válaszolta: jó, tudomásul veszi, vagy a ló vagy ő... inkább távozik a házból, de a lovat nem eresztí be oda... Megkíséreltem erőszakosan lépni fel: hoztam egy kiló gyönyörű csikó-felsárt, remekül kirésontolva, két pengőt adtam érte, a szokott egy pengő hatvan helyett, de az asszony úgy, ahogy volt, odaadta a kutyának... Most mondd pajtás, mit tegyek?... Most már nemcsak húsevő hajlamaim kielégítése, hanem férji tekintélyem, családi békém is veszélyben forog.

Rendkívül foglalkoztatott barátom közlése s nyomozni kezdtem a löügsben. S rájöttem, hogy ilyen villongások több háztartásban is keletkeztek az utóbbi időben. Leginkább olyan helyeken, ahol katonaviselt, világotjárt ember a férfi, akinek szélesebb látókörre van a táplálkozás terén. S helyenként már megtört az asszony ellenállása. Tudok egy családról, amely szenvedélyes vitázások után lólakomára hívta meg barátai körét s a lakoma fényesen sikerült: egy se reg hívet szerzett a csikóhúsok... Most már figyelni kezdem én is a ló-mészárszéklet s napról-napra több vásárlót látok ott. A lópártiak külön társadalmat kezdenek alakítani, tudnak egymásról, mint a szabadkőművesek s lassan, de biztosan destruálni kezdik a konzervatívokat... Már látni vélem az időt, hogy forradalmat fognak szítani s hatalomra juttatják a lóhúselvezők táborát, ami egyértelmű társadalmunk tökéletes felforgatásával...

Gondolkodóba estem: nem volna-e cél-szerű idejében átpartolni hozzájuk, nem mintha nem tudnám nélkülözni a húselédelt, hanem mert okos dolog egy vonalon haladni a hatalom jövővé birtokosaival. (j. b.)

Tolnay Klári a MANSz vasutas csoportjának virágvasárnapi előadásán

Nagyvárad, április 10. Lapunk foglalkozott első ízben a MANSz vasutas csoportjának virágvasárnapi előadásával, amelyre az eredeti terv szerint Lukács Margitot, a Nemzeti Színház künönő művésznőjét nyerték meg. Az előadás programjában most változás történt, amennyiben Lukács Margit akadályoztatása miatt nem jön el, viszont a rendezőség Tolnay Klári lejuvetelét biztosította. Tolnay Klári tehát fellép a MANSz előadásán. A hír kellemes meglepetést jelent Nagyvárad közönsége számára. Tolnay Klári legutóbbi vendégszereplése s a nagy siker, amely a vendégszereplést kísérte, biztosítéka annak, hogy a MANSz előadása teljes erkölcsi és anyagi eredménnyel fog járni.

Tolnay Klárin kívül a pécsi öregdiákok szereplése jelenti az előadás magas színvonalát és érdekességét. Ertesülésünk szerint a jegyek nagy része már elővételben elkelt s csak korlátolt mennyiségben biztosíthatók még helyek az előadásra.

Keresztény magyar

keresztény

magyarnál vásárol!

Csodaszép tavaszi szőrmék

Ezüst és kékrókák, nerc kolliék bősejcs választékban

Molykár ellen teljes érték-biztosítással megóvjuk szőrméit, bundáit, összes téli ruháit

UNGI GYULA

szücsmester, Rákóczi-ut 31 szám.

Telefonszám: 13-47

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZERKESZTŐI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40, félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.
 Kéziratokat nemadunk vissza.

PAPSZENTELES. Nagyvárad, április 10. Dr. Scheffler János szatmári megyéspüspök, apostoli kormányzó ur öngyermekteljesítésére április 11-én, feketevasárnap d. e. 10 órakor a nagyváradai székesegyházban áldozópappá szentelt **Ágoston István, Hasák Gyula, Láczy István, Müller István, Véber Lajos** szatmári és Zöldi András váradi szerpapokat.

SZÁMÚZHETI A GONDOKAT, melyek családja jövője felől éltetik, ha életbiztosítást köt. Bizonyos idő elteltével saját maga élvezheti gondossága gyümölcsét — ha életben van. Halála esetében pedig családját óvja meg a nélkülözéstől. A gyors segítség kétszeres orvosság. A legregibb magyar biztosító, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság helybéli: Szent László-tér 2. sz. alatti képviselete elébe tárja a különböző módokat hasznos voltát.

A Nyugdíjas Magánalkalmazottak Országos Szövetsége, Budapest, mint a magánnyugdíjasok egyetlen hivatalos szerve, a Nagyváradon felállítandó fiók megszervezésével Harsányi Ede ny. takarékpénztári cégvezetőt bízza meg. Felhívja tehát Nagyvárad és Bihar megye vállalati és OTL, MABI nyugdíjait, hogy személyesen vagy posta útján forduljanak nevezett kartárhoz. Lakcíme: Nagyvárad, Mikeszínház Kálmán-utca 50. szám.

Keresünk megvételre könyveket, könyvtárakat.
 Cím: **Móricz Zsigmond** könyvkiadóvállalat és könyvkereskedés.
 Budapest, VIII., Baross u. 1.

A VÖRÖS KERESZT FELHÍVÁSA. A Vörös Kereszt nagyváradai irodája kéri a közönséget, hogy lázmérőket ajánljon fel a tábori kórháznak. Ugyancsak figyelemfelhívással fordul az iroda a város közönségéhez, hogy adományok gyűjtésével senkit sem bízott meg. Minden Vörös Keresztnél ezant adományt a Vörös Kereszt irodájában, vagy a Hadigondoróban kell leadni. A Vörös Kereszt irodája a Szaniszló utcán van, a Hadigondoró irodája pedig a Teleki-utca 3. szám alatt.

Kerékpár rádiók részlete is kaphatók PÁLFFY J. Kühne-lerakat
 Múszolnói-tér 16 sz. Telefon: 15-24

PÉNTEKEN TEMETTÉK AZ ANTWERPENI ÁLDÓZATOK EGYRÉSÉT. Brüsszel. (MTI.) A NTL. jelenti: Antwerpenben pénteken eltemették a légitámadás 500 áldozatát 12 tömegsírbá.

Egy francia emigráns csoport alakult Newyorkban. Genfből jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Londonból jelentik: A Times jelentése szerint Newyorkban új francia emigráns csoport alakult. Ez a csoport a köztársasági tradíciókhoz való határozott viszonyt követeli.

Főszolgabírói értekezlet a vármegyeházán. Nagyvárad, április 10. Ma délután főszolgabírói értekezlet volt a vármegyeházán, az alispán elnöklése alatt, a vármegye valamennyi főszolgabírójának részvételével. Az értekezleten főként a községi tisztviselők véglegesítésének kérdését tárgyalták meg.

ÉRTESÍTÉS. A marosvásárhelyi m. kir. középfoku gazdasági tanintézet 1943-44. tanéve első évfolyamára a tanulók felvételi előjegyzése megkezdődött. Felvételeire jelentkezhetnek gazdálkodók, földbirtokok és földbirtokosok négy közép-, vagy polgári iskolát végzett, erőtlen szerzetű fiai. Érdeklődőknek részletes tájékoztatót készséggel küld a tanintézet igazgatósága. Marosvásárhely, Széchenyi-tér 44. II. emelet. Telefonszám: 794.

PLÉBANOSOK FIGYELMÉBE! Sermálási nyomtatványok, cédulák és anyakönyvek a Szent László nyomdában kaphatók. Megrendelés utánvétel postázva.

388 MILLIÓ LAKOSA VAN INDIÁNAK. Antakya. (MTI.) A NTL. jelenti: Az 1941. évi népszámlálás adatai szerint India lakosainak száma 388 millió 977.955.

Értesítés. Baross kereskedelmi ügynökök szakosztály ülésüket folyó hó 18-án tartják. Elnökség.

Hogy lakása hantatos bútort MEZEI-nél vegyen legyen, színes, modern Háló, kombinált és előszobák Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.) Háló, kombinált és előszobák díoutánzáttal is. Előnyös vétel. Konvha újítások.

A DIVATBEMUTATÓN nézze meg Magoryné Katona Böske ruháit. **A finn újságírók a Balaton mellett és Székesfehérváron.** A MÖT jelenti: A Magyarországon tartózkodó finn lap-szerkesztők pénteken reggel a Balaton mellé utaztak, majd Székesfehérvárt tekintették meg.

AGYONÜTÖTTE FELESEKÉT EGY ÖREGEMBER. Zalaegerszeg. (MTI.) Bad József 71 éves napzámos öszevesztett feleségével és egy kapával agyonütötte. A gyilkos öregembert letartóztatták.

Kimerültek az Egyesült Államok kőolaj tartalékai. Buenos-Airesekből jelentik: (MTI.) A Stefani jelenti: Az Egyesült Államok nyerskőolaj termelése 1942-ben az 50 százalékát érte el annak a mennyiségnek, amely katonai célra és polgári fogyasztásra szükséges. Ily módon kimerültek az őrlási tartalékok. Az amerikai sajtót nagyon aggasztja az a körülmény, a lapok kiemelik, hogy Amerika ezéltt nagy mértékben szállított külföldre kőolajat és most kénytelen behozni.

MEGHALT HARRY BAUR. Páris. (MTI.) A Stefani jelenti: Harry Baur híres francia filmzenész meghalt.

EGY 19 ÉVES OPÉRETTZENE-SZERZŐ. A krakói állami opera zenekarának tagja Hubert Motay, nemrég zenét szerzett a „Nur Du Allein” című operetthez, amelynek diszmutatóját a napokban tartották nagy sikerrel az ulmi városi színházban. A 19 éves zeneszerző bemutatkozását nagy érdeklődés előzte meg. (MNK)

KORONA Filmszínház
FALUROSSZA
 a nagysikerű szindarab filmváltozata
 Dayka Margit, Greguss Zoltán, Rózsahegyi Kálmán

BELVAROSI Az összes magyar sztárok filmje
Régi nyár
 Honthy Hanna, Simor Erzs, Vaszari Piri, Csikós Rózi, Szilassy László, Csontos Gyula, Rajnay Gábor, a 2 Pethe

A legszebb magyar film
Dankó Pista
 a CASINOBAN

FINNORSZÁGBAN MOZGOSITJÁK A NŐI MUNKAERŐKET. Helsinki. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Némrégén becsátották ki a férfi munkaerők e hó közepén kezdődő általános mozgósítására vonatkozó végrehajtási utasításokat. Most elhatározták, hogy a mozgósításba a női munkaerőket is bevonják. Az 1914 és 1924 között született nőkre térjesztik ki a munkaerő mozgósítását. A női munkaerőket főképp mezőgazdaságban alkalmazzák.

A tenger hullámmagassága mozgatja a legújabb szivattyút. Érdekes hír érkezett Trondheimből: Egy ottani fiatal mérnök — névszerint Rolf A. Elnes — addig törte a fejét, amíg sikerült neki egy önműködő hajószivattyút kitalálni. A találmányt Norvégiában már szabadalmazták. Az új szivattyúnak semmi más hajtóerőre nincs szüksége, mint a hajó oldalát csapkodó hullámokra! Félméteres hullámmagasság elég, hogy percenként egy hektoliter vizet pumpáljon ki a hajóból. A készülék 3000 tonnánig bármelyik hajórá felszerelhető.

Szolgálatos gyógyszertárak:
 III. CSOPORT:
MADONNA gyógyszertár, Sztarove-szky-u. 20. (Dr Medvigy F. bérlő Fédor Vilmos) 33-67.
KIGYÓ gyógyszertár, Bémer-tér 1 (Reisz I.) 15-68.
IL RAKÓCZI F., Szacsavay-u. 28. (Gsanda E.) 17-47.
OROSZLAN gyógyszertár, Mussollit-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK
 Több érdeklődőnek. Nagyvárad. A húsvéti ünnepek közeledtével sokan intéztek hozzánk kérdést az ünnepi húses lisztellátással kapcsolatban. Többen hozzászólásokat kértek közölni. A kérdésekre és az érdeklődésekre válaszolva a következőket hozzuk olvasóink tudomására: Jelentős könnyítésekre senki sem számíthat. Aki megérti az idők komolyságát, ezen nem is fog csodálkozni. A húsellátás terén legutóbb felmerült panaszokkal kapcsolatban a polgármester kijelentette, hogy gondoskodni fog különösen az ünnepekre az egyes családok húsellátásáról. Ajánlatos lenne e hiszük, hogy ez így is lesz, hogy a hadbavonultak hozzátartozói elsősorban részesülnek az ünnepi húsellátásban. A hadbavonultak után a szegényebb családokat kell előnyben részesíteni. Ami az ünnepi kalácsnak ezant liszt kérdését illeti, bizonyára arról is történik gondoskodás. A zsidók ünnepére kiutalt nullás pászkalácshoz hasonlóan a húsvéti kalácsra is jut 1-2 kiló liszt családanként. A város közönsége nyugodt lehet, hogy vezetői mindent megtesznek a húsvéti kalács érdekében is.

FERENC JÓZSEF
KESERUVIZ

Szép sikere volt az Amerikána legutóbbi vitadélutánjának

Most tartotta meg az Amerikána bihari korporációja sorrendben a negyedik vitadélutánját a Katolikus Kör előadótermében. Szép számban vettek azon részt az érdeklődők.

A vitadélutánt Hasznos Imre prior vezette be, majd felkért: dr. Erdélyi Géza m. kir. postafőigazgatót előadásának megtartására, melynek címe: „Az ifjúság és a kötelességtudat” volt.

— A kötelességtudat — mondotta dr. Erdélyi Géza — akkor válik értékessé, ha a kötelességérzettel párosulva termeli ki magából a kötelességteljesítést, mert ezáltal belső és meggyőződésből fakadó lelki tartalmat kap. Alapja csak az igazság lehet. A kötelességtudat velünk születik s kötelességérzettel fejlődik különböző tényezők behatása következtében.

Kötelességtudónak csak azt nevezhetjük, aki nem valami külső kényszer hatása alatt cselekszik, hanem egy magasabbrendű belső lelkiességből kiáradó erő készíti kötelességének teljesítésére. A gyermek erkölcsi életének kialakulása a szülői házban kezdődik. Innen kapja a legmélyebb hatásokat. A szülő minden áldozatot meghoz, hogy gyermekét az élet egyenes útján megtartsa s lelki egyensúlyát biztosítsa. Ezért a gyermekeknek hálásaknak kell lenniük.

A fiatalságnak a mai világban igen nehéz helyzete van. Nem érti meg a jelent. Ezért ne igyekezzék átvenni az öregektől a hatalmat, hanem vállalja a felkészülés kötelességét. Elsősorban készüljön fel a felelősségre. Csak olyasmibe fogjon, amihez ért. Amibe fogott, amit elvált, végezze azt a lehető legjobban. Akikkel dolga van, azokkal sohasem éreztesse hatalmát, inkább azt, hogy örül, ha segítségükre lehet. Ne a szerencsétől várja boldogulását, hanem a folytonos munkától. Mindenben tartson mértéket. Mindig mondjon igazat. Ugyanezek vonatkoznak a leányokra is, akiknek szintén ki kell venni részüket a nemzeti munkából.

Tartsák szem előtt, hogy a magyarors közös sors. Mérsékeljék igényüket, legyenek szerények és takarékosak. A kötelességteljesítést ne a törvény szigorú, vagy valami külső kényszer váltsa ki a fitalaságból, hanem a belső lelki meggyőződés, mert boldog csak az az ország lehet, amelyben nem a törvény, hanem az erkölcs tart rendet.

A figyelmet mindvégig lekötő előadást követte, amelyben részt vettek: Szilágyi M. Dózsa premontrai perjel, Arany J. Paskál premontrai gimnáziumi h. igazgató, dr. Jelenits István vármegyei árvaszéki h. elnök és Imrik S. Zoltán prelátskanonok.

Az előadásért és a hozzászólásokért Hasznos Imre prior mondott köszönetet. Az idő előrehaladottságára tekintettel a másik s egyszer mind utolsó előadást, melyet éppen a prior tartott volna meg, április 13-ára halasztotta el a rendezőség.

Film-Színház-Művészet

Dohnányi Ernő hangversenye

Nagyvárad, április 9

Ha van valóban zavartalan, tisztán művészi élvezet ha vannak hangok, melyeknek hullámain anyagtalannul elpihelve, magát szíriai magasságokban érzi a szépségszomjazó lélek, ha van: élmény, a szó legtisztább, legnemesebb értelmében — úgy mind ezeknek részesei lehetnek azok, akik tegnap este ott voltak Dohnányi Ernő hangversenyén.

Bach, Beethoven, Chopin Liszt és — nem utolsó sorban — a saját lánglelkének drága gyöngysze meit pergette szét értékes ajándék ként ujjai közül, melyekkel — talán egészen öntudatlanul — úgy játszott a többszáz főnyi közönség lelkének ugyanannyiképpen hangolt hurjain mint a hideg elefántcsontbillentyűkön, amelyek engedelmesen továbbították a fölséges dallamokat. Szédülletes technikájával, forogatos forrássimóival a szenvedélyek viharos örvényébe sodort, hogy aztán végtelenül finom és halk pianóval — amelyeknél úgy tetszett, ujjai már már nem is érintik a billentyűket — hanem, mint valami éther-hangszere-

re levegőben úszva lebegtek simogatón fölöttük, — a letisztult s lecsöndesült érzelmek friss forrásvizében fürdésse meg a háborgó lelkeket.

De, talán nem is hallották még a tetszésnek és lelkesültségnek ilyen arányú kitörését a Református Kulturpalota dísztermének falai. Műsorának befejezése után az őz mester, megértő mosollyal négyszer egymásután foglalta el újra a helyét a zongoraszéken, hogy egyre újabb és újabb ráadásal elégitse ki a helyéről, mozdulni nem akaró, folyton fokozódó tetszésnyilvánításával egyre kérő, követelő hallgatóságot. Különösen örömmel látta a tanulójusság telkesedését, mely a maga fiatalos mohóságával s lelkesedésével még a negyedik ráadás — a „Moment musical” fátyolfinomságú dallamai — után sem akarta elbocsátani az igaz emberi megértéssel és derűs szeretettel mosolygó mestert.

Dohnányi Ernő hangversenye — ezt minden tulás nélkül megállapíthatjuk — ünnepnapja volt Nagyvárad zenekedvelő közönségének.

Farkasok egymás között

— Jelenet Csúrka Péter társadalmi satírájából —

Csúrka Péter „Farkasok” című satíráját kedden este mutatja be a Szigligeti Színház. A kitűnő író darabjának II. felvonásából közöljük azt a részt, amelyben vacsora alatt hajbakapnak az örökösök az örökségen.

József (feláll, csont van a kezében): Én, én tiltakozom az ellen, hogy Dániel és Mária ugyanannyit kapjon, mint az édestestvérek... Szerintem egyáltalában nem tarthatnak számat örökségre... És ha mégis kapnak, perrel támadom meg őket...

Márk: Az bizonyos, hogy Dániel és Mária unokatestvérek...

Krisztina (sipitva): Mellé még Mária csak másodunokatestvér... Mit keres itt?

Márk: Azért nem kell olyan szigorúan venni...

József: Tiltakozom, egyszerűen tiltakozom!

Krisztina: Én is perelek...

Rebeka: Idetolakodtak...

Dániel (lehülve): Bocsanat, én nem tolakodtam, én kaptam egy táviratot... én eljöttem, mint unokaöccs... hogy jelen legyenek a temetésen... Valami kis jussom azért nekem is lesz itt... Ha nem, én is perelek...

József, Krisztina, Rebeka (Egyszerre verik az asztalt): Tiltakozom, óvást emelek, perelek...

József: Annak amagos istennek se engedek!

Márk (veri az asztalt): Csend legyen itt!... Csendet kérek!

József (le s felugralt, felugrik): Sőt azt is kijelentem, hogy akkor is megtámadom az osztályozást, ha Béla és Luj-

za egyenlő részt kap!... A társadalmi rang, igények és közgazdasági állás és tevékenység szerint kell felosztani a vagyont... Hogy jövök én ahhoz, aki iskolákat végeztem, kereskedő vagyok, társadalmi ember, hogy ugyanannyit örököljek, mint Béla, a favágó, vagy Lujza, a mosónő... Ebbe én nem megyek bele!... (leül).

Márk (veri az asztalt): Csend legyen!... Ha József indítványából indulunk ki, akkor beláthatjátok, hogy én vagyok a család, hogy úgy mondjam (nagyot akar mondani) rangbeli, szellemi és értelmiségi majorescója... Engem illet a mosónő... (leül).

József (veri a mellét): De utánad engem!...

Rebeka: Anyavaját illet titeket! Hát én hol vagyok?... Én nagynevű művésznek vagyok az özvegye... Az én társaságbeli rangom a legelső köztek... Különben is hülyeségnek tartom József indítványát... Azt nem mondom, hogy Béla és Lujza — de hogy is lehet ennyi kölyök egy családban? — hogy ők igénytelenségükkel fogva valóban kevesebbet kell, hogy beérjék.

Béla (felemelkedik, sápadt, szerény, halk a hangja): Én nem jöttem ide veszekedni... Én nagyon csodálkozom, én megdöbbenek... Én úgy érzem most magamat, mintha farkasok közé kerültem volna... (ebben a pillanatban elalszik a villany, átláthatatlan sötétség a színpadon.)

Mindannyian: Elromlott a villany... Leállt a motor...

Dániel: Majd én rendbehozom!... (gyufát ránt s himegy, a vesztőfülben a gyufa gyér világánál feltűnik János és

Mária, azután koromsötét újra.)

Béla (folytatja a sötétben): Én régen nem láttalak benneteket... Egyik-másikotok meg se ismertelek volna... Én elmaradtam tőletek még gyermekkoromban... Csak azt tudtam, hogy vannak testvéreim, titkon szerettek is benneteket, híreket hallottam rólatok, szerettem is volna veletek találkozni... Egyszer felkerültem a fővárosba, láttam Márk bátyámat... Éppen jött ki egy fényes kávéházból előkelő urakkal... Szerettem volna eléje állni, de rongyos volt a ruhám... és nem akartam zavarba hozni, szégyent hozni rája... (felemeli a hangját) Negyvenkét éves vagyok, nagyjából rongyos ruhában jártam végig ezt a negyvenkét évet, de a lelkem állítom, hogy nem olyan rongyos, mint a tiétek... Ne haragudjatok, de úgy érzem, hogy farkasok közé kerültem, akik egymást széljel tépik, ha éhesek... Főlek tőletek... (elhullgat.)

A színházi iroda közleményei

„Egy nap a világ” szombati és vasárnap este

Az Andrassy Színház nagysikerű újdonsága az *Egy nap a világ* szombaton este A-bérletben, vasárnap este bérletszűnetben kerül színre. Vaszary János újdonsága, mely hol megkacagtat, hol pedig könnyekig meghatja a nézőteret, Budapesten, jóval túl a 200-ik előadásán, még ma is telt házak előtt van műsoron. Főszereplők: Hotty Éva, Szögi Arany, Borsos Mária, Fajk Rózsi, Szabó Ernő, Bakay Lajos, Daniss Győző, Halassy Gyula és Mikes Béla.

Csipkeálaré c. operett-újdonság filéres helyárrakkal szombaton délután megy.

Leányvásár, Jakóbi híres operettje vasárnap délután olesó helyárrakkal van műsoron.

Népművelési előadás keretében hétfőn este „A csikós” című népszínmű kerül színre.

Kedden este a *Farkasok*, Csúrka Péter országosan ismert író szenzációs satírája kerül bemutatásra premier-bérlet keretében. A-bérleti előadása szerdán este. Rendező: Daniss Győző. Főszereplők: Hotty Éva, Fajk Rózsi, Szögi Arany, Daniss Győző, Szabó Ernő, Bakay Lajos, Pákozdy Ferenc és Mikes Béla. Az eredeti bemutató előadás iránt városszerzte nagy az érdeklődés. Jegyek elővételben a színházi pénztárnál még kaphatók.

Vén diófa esütörtökön este munkás előadás keretében kerül színre.

„Dérnye” nagyoperett a színház legközelebbi újdonsága, melyre a társulat már hetek óta különös gondtal és szorgalommal készül.

HETI MŰSOR:

Szombaton délután: Csipkeálaré. Szombaton este: Egy nap a világ — A-bérlet.

Vasárnap d. u.: Leányvásár. Vasárnap este: Egy nap a világ. Hétfőn este: Csikós. Népművelődési előadás.

Kedden este: Farkasok. Premier bérlet.

Szerdán este: Farkasok. A-bérlet.

Legújabb divatu tisztia gyapju szüvet különlegességek megérkeztek

HOFFMANN

vüvet és belsőru üzletébe Rákóczi ut 2 szám Tele on: 13-19

KISÁLLATTENYÉSZTŐK TÁJÉKOZTATÓJA

Méhészek, ültessünk málnát!

A méhészek és gardálkodók részére az egyik leghasznosabb bokor a málna, mely a termelést sohasem csalja meg, mert kiáll minden hideget és minden évben gazdag termést ad, a méheknek pedig biztos legelőt.

A virágzását a gyümölcsfák elvirágzása után kezdi és némely faja szünet nélkül virágzik őszig is. Azokon a vidékeken, hol a legelő gyengébb, rendkívül hozzájárul a méhészet gazdaságosságához. Minden kertben, nemcsak a méhészet oéljaira, hanem más gazdasági célokra is nevelni kellene. A málna egészséges gyümölcs, kitűnő szörpöt és lekvárt lehet belőle készíteni.

A málna termelése nem okoz sok gondot és munkát. Elég egy néhány nemésített dugványt venni és jól megtrágyázott földbe elültetni. További dugványokat már magunk is nevelhetünk. Az erdei málna is alkalmas a kerti ültetésre. Gyümölcse bár kisebb, de kitűnő ízével felülmulja a nemésített fajtákat. A száraz időben való öntözésért nagyobb gyümölcsrel és terméssel adózik.

Méhész-apróságok

Csak a korai erős raj képezi a család jó alapját. Ne hagyjunk rajzani későn és gyenge rajokat, mert az mindig a eiker-telenség kezdetét jelenti.

Mielőtt kaptárba öntjük a rajt, alaposan mossuk ki a kaptárt forró szódás vízzel és jól szárítsuk ki a napon.

A gyümölcsfák permeterézése

A permeterezéshez mindenkor frissen előkészített folyadékot használjunk. Ez főképpen a nikotinos keverékekre vonatkozik. A hosszabb ideig álló keverék elveszti a hatását és az ilyen keverékekkel való permeterezés eredménytelen.

A nikotin-kivonatot tartjuk mindig jól hűdugaszolva, mert a nikotin gyorsan illanó anyag. Ha lehetséges, ne permeterizzunk ézeles vagy esős időben és védjük a szemünket szemüveggel. Az arzén keverékeknel kendővel védjük az arunkat és a szánkát is. Ennél a keverésnél feltétlenül igyekezzünk, hogy a permeterezés csak harmatszerűen történjék, mert ha a lé a levele, illetve a gyümölcsön összefolyik, lecsúsz a földre és magával viszi az arzént is, míg a harmatszerű permeterésnél a víz hamar elpárolog és az arzén rátapad a levélre, illetve gyümölcsre.

Forró napsütésben ne permeterizzunk, mert néha még a tiszta víztől is megforradnak a levelek. Legjobb, ha a késő délutáni vagy hajnali órákat választjuk a permeterezéshez.

Hogy érhetjük el a legjobb minőségű nyúlhúst?

A nyúlhúsak is megvan az "érés" ideje. 3-4 hónapos fiatal nyúl nem való a levágásra. Húsa nagyon vízenyős, az izomrostok nincsenek eléggé megte-
lítve zsíradékkal, tehát a húsnak nin-

csen zamata és íze. Csak 5 hónapos korától vágjuk le a fiatal állatokat. Ha kíválsz jó minőségű húst, akarunk elérni, várjunk a levágással 6-7 hónapos korig. 5-6 hónapos korig van a nyúlak a legnagyobb növényi képessége. Kár volna tehát ezt ki nem használni és időelőtt levágni a nyulat. A levágandó nyulat 6-7 hónapnál tovább etetni szintén nem volna gazdaságos. Sok táplálékot igényelnek, amelynek a húsrá való átváltozása már nagyon csekély.

Gyakran hallani, hogy a nyúlhúsak kellemetlen mellékíze (szaga) van. Ez leginkább az istállóban, vagy tisztátalan ketrecekben nevelt nyulaknál fordul elő. De a legtisztább ketrecekben nevelt nyulaknál is megvan ez a mellékíz, ha levágás előtt nem hizlaljuk ki rendesen, hanem csak a normális étetést alkalmazzuk. Jussen eszünkbe, hogy milyen nagy különbség van a "libahús" és, ha azt egyenesen hizlalás nélkül a legelőről vágjuk le, vagy levágás előtt 2-3 héttig rendesen tömjük. Hasonlóan van ez a kacsknál és tyúknál is. A nyulaknál is, ha kitűnő minőségű húst akarunk elérni, legalább két hétre el kell különíteni a többitől és több magvas és szén-

Ismét kapható

Siemens, Philips, Standard, Gramofon és Csucsszuper, valamint Középszuper

Rádió

Vacsi és Dobribán

rádió és villanytelszerelési üzlet
Kossuth Lajos u. 7. Telefon: 27-33

hidrátos eledellel kell táplálni. Túlnyomó száraz és csak kevés vizez táplálékot kell tartani. A szénhidrátos táplálék kedvezően hat a zsíradék fejlesztésére, melynek mérsékelten be kell borítani az izomrostokat, úgy hogy a hús porhanyósá, zamatosá és ízletessé válik. A nyúl hizlalásához legalkalmasabb az árpadara főtt krumplival keverve, melyhez kevés búzakupát és sót adunk. Árpadara helyett tengeridarat is adhatunk. Ezenkívül nagyobb adag zabot és jó szénát is adunk. A túlevelű fák ágai jó táplálékot, rágóanyagot képeznek. Időnként ajánlatos valamely aromatikus zöldet is belekeverni a táplálékba, hogy a húsnak kellemes vad-íze legyen.

Befejeződtek a szlovák-magyar kereskedelmi tárgyalások

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A szlovák-magyar kereskedelmi tárgyalások, amelyek az utóbbi hetekben Pozsonyban folytak, tegnap befejeződtek. A megállapodás, amelyet április 8-án a szlovák külügyminiszteriumban magyar részről Nickl Alfréd meghatalmazott miniszter, rendkívüli követ, szlovák részről Polyák István rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter írt alá a két ország közötti áru és fizetési forgalmat egy évre szabályozta és a forgalom kibővítésére nyújt további lehetőséget. Ujak a megállapodásban azok a rendelkezések, amelyek a két ország közötti forgalomban az árak stabilitására céloznak.

Éttermi és kávéházi árak Váradon

Megállapították a hifözésekben és kávémerésekben kiszolgált ételek legmagasabb fogyasztói árát is

Nagyvárad t. város polgármestere 2044-1943 szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Az alábbiakat hozom a város közönségének tudomására:

A m. kir. Közellátásügyi Miniszter 14.000-1943. számú rendelete értelmében a vendéglőkben, kávéházakban, kifözésekben és kávémerésekben kiszolgált ételekért legfeljebb ennek a rendeletnek az I-III. számú mellékletében feltüntetett árak számíthatók.

Az I-III. számú mellékletben meghatározott árcsoportok közül Nagyvárad t. város területén a 2. csoport árai alkalmazhatók.

Az I-III. számú mellékletben feltüntetett ételárak csak olyan adagokért számíthatók, amelyek elkészített állapotban legalább az alábbi anyagmennyiséget tartalmazzák:

I. Husételeknél

(Az előző szám a menüben, a második az adagban kiszálgaladó gr. mennyiséget tünteti fel.)

Hús csont nélkül 100, 110, hús csonttal 120, 140, feltét főzelékre 60, 60, hentesárúképzítmények 100, 120.

II. Egyéb ételeknél

Leves 2.5 dl., 2.5 dl., mártás 1 dl.,

1.5 dl., főzelék 2.5 dl., 3 dl., belsőségek 100, 120, nyul-, őz-, szarvas- vagy egyéb vadhús 120, 140, szárnyas 130, hozzájáró köret: tészta 80, 100, burgonya 120, 140, főzelék 1.5 dl., 2 dl., külön köret: tészta adagban 120, burgonya adagban 160, főzelék adagban 2.5 dl., egyéb adagban 120, gyümölcs menüben 150, mignon 25, 25, torta, desszert 50, 50, piskótafélé 50, 70, sült tészták 100, 140, főtt tészták 100, 140, saláták, savanyúságok 80, 120, rakott burgonya 200, 220, gyümölcsrizs, tejberizs 100, 120, gomba vagy tojásétel 100, 120, száraz sajtok 50, 60, zeiros sajtok 60, 70, gesztenyepüré 100, 120, befőtt adagban 120, iz, jam, méz adagban 40, vaj adagban 20 gramm.

Hideg ételért legfeljebb annyit kérhetne, mint a melegért

A hidegen kiszálgaltott ételekért legfeljebb a meleg ételekre megállapított árak számíthatók fel.

A meleg gomba-, tojás-, hal- és húsételeknek legmagasabb árai körettel vagy főzelékkel együtt való kiszálgalásra vonatkoznak.

Körét vagy főzelék nélkül értendő a következő ételek árai: omlett, gomba tojással, velő tojással, francia módra készült hideg és meleg tojásételek, lágy- vagy keménytojás, túrkörtojás, rántotta, tojáslepény, habart és bevert tojás, gulyásleves, székelygulyás, töltöttkáposzta, rakottkáposzta, újházi tyúklevés, vese velővel, kocsonya, becsi virsli tormával vagy mustárral, debreceni, sonka, hentesárú, libamáj, kocsonyázott libamáj, imbisz, hors d'oeuvres, húsaláta, szárnyassaláta, ölkörszájssaláta és általában olyan ételek, amelyeknek

a körítés vagy főzelék már alkotórészeik.

Az espressók közül az I. osztályu espressók a II. osztályu vendéglőkre, a II. osztályu espressók pedig a III. osztályu vendéglőkre érvényes árakat számíthatják.

A cukrászok a cukrászipari termékek közé nem sorolható vendéglátóipari cikkekért legfeljebb a II. osztályu vendéglői árakat számíthatják.

A kocsmák a kiszálgaltott ételekért legfeljebb a III. osztályu vendéglőkre érvényes árakat számíthatják.

A vállalatok által jöletti szempontból fenntartott étkezdék ennek a rendeletnek a kihirdetése napján érvényben lévő árakat a m. kir. közéleti hivatal külön engedélye nélkül nem emelhetik. Ilyen jellegű új vendéglátóipari üzem a megnyitása előtt köteles a törvényhatóság első tisztviselőjétől legmagasabb árának megállapítását kérni. Üzemátruházás esetén a jogutód legfeljebb elődje árát számíthatja.

(Folytatjuk.)

Csak öskeresztények lehetnek a Magyar Vasuti és Hajózási Club tagjai

A Magyar Vasuti és Hajózási Club május 2-ára hívta össze közgyűlését, amelyen az elnökség alapszabálymódosító javaslatot terjeszt be. A javaslat szerint a Club tagjai sorába csakie olyan keresztény, magyar állampolgárt vehetnek fel, akiknek mind a négy nagyszülője keresztény hitfelekezet tagjaként született. A tisztikar tagjává csak az választható, akik e feltételon kívül igazolja, hogy házastársának is mind a négy nagyszülője öskeresztény. (Magy. Tud.)

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló - Polgári árak!

Húskészletük teljes kimerüléséig nagyobb családnak 1 kiló, kisebb családnak fél kiló húst kötelesek szolgálni a húsiparosok

Felhívom a város területén levő összes kijelölt húsiparosokat, hogy mindenkit a jelentkezés sorrendjében olyképpen kötelesek húskészletük teljes kimerüléséig kiszolgálni, hogy minden nagyobb családnak 1 kg., a kisebb családoknak pedig fél kg. húst kötelesek kiadni.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy akik ezen rendelkezésemet megszegik, azoknak jegykeretét le szállítom, ismételt esetben pedig javasolom jogosítványának megvonását.

Egyben felhívom a húsiparosokat, hogy a közönséggel udvariasabban bánjanak és soronkívül csak a következőket szolgálhatják ki:

hadvonultak hozzátartozóit, hadirokkantakat, hadiözvegyeket az általuk felmutatandó, soronkívüliséget biztosító közellátási jegy felmutatása és a megfelelő napoknak kilyukasztása után. Továbbá a Zöldkereszt által kiadott zöld ellenőrző lappal igazolják és végül a fennálló rendelkezések értelmében a vakokat. Fentieken kívül soronkívül senkit sem szolgálhatunk ki, csak az érkezés sorrendjében.

Nagyvárad, 1943. április 9.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Férfi ruhákat, használtakat használjunk, üzletben legjobban lehet, eladhat **MOLNAR** Bémer-tér 1. (udvarban) hívásra házhoz jövök.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, ÁPRILIS 11. Budapest I.

- 7.30 Fohász. Szózat. Reggeli zene
- 8.30 Összetartó beszéd.
- 9.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Flóriánról elnevezett budai görög katolikus magyar plébániatemplomból. A szentbeszédet dr. Sztankay András mondja.
- 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a jubiláló Rákóczi Kollégium templomából. A szentbeszédet Bereczóci Miklós dr. mondja.
- 11.15 Evangélikus istentisztelet. Igét hirdeti Kapy Béla dr. püspök.
- 12.15 Levente-műsor.
- 12.55 Melles Béla-zenekar.
- 14.00 Művészletek.
- 15.00 Gazdasági szakelőadás.
- 15.45 Magyar nóták.
- 17.00 Dayka Margit csevegése.
- 17.10 Mindenből mindenkinek.
- 19.20 Laczkó Béla elbeszélése.
- 19.40 Holéczy Akos együttese.
- 20.05 Hangképek a vasárnap sportjáról.
- 20.25 A mi vendégeink.
- 22.15 Gáspár Lajos cigányzenekara.
- 23.00 A rádiózenekar műsorából.

Budapest II.

- 11.00 Lányi-Matyi. Vidám meseoperett
- 15.00 Butóla Ede lánczenekara.
- 16.00 A Székesfővárosi Zenekar.
- 17.35 Az Operaház előadásának közvetítése.

HÉTFŐ, ÁPRILIS 12. Budapest I.

- 5.00 Úzen az otthon. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene
- 10.15 Szász Lajos köszönti szülővárosát
- 11.15 Steinert Mária zongorázik.
- 12.10 Rendőrzenekar.
- 14.20 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Szalonötös.
- 15.00 A Budapesti honvéd őrszázalój zenekara.
- 15.50 Makay Gusztáv dr. beszél.
- 17.00 Szórakoztató muzsika.
- 17.30 A Közellátásügyi Minisztérium rádióelőadása.
- 17.45 Táncegyüttes.
- 18.30 Rádiózenekar.
- 19.00 Zenei kincsek.
- 19.40 Magyar nóták
- 20.30 Rádiózenekar
- 21.10 Szórakoztató zene
- 23.00 Hanglemezek.

Budapest II.

- 11.00 A Kassai polgárok. Drám
- 19.30 Német nyelvoktatás.
- 20.00 Bolgár népdalok
- 20.25 Belék Sándor dr. előadása.

KEDD, ÁPRILIS 13. Budapest I.

- 5.00 Úzen az otthon. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene
- 10.15 Országos Postászenekar.
- 11.15 Dalművészletek.
- 11.40 Divattudósítás.
- 12.10 Szórakoztató zene.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 A Szegedi Egyetem Enekkar.
- 15.00 Szimfonikus zenekar.
- 15.50 Gyermekekdelután.
- 17.00 Magyar nóták.
- 17.45 Eckhardt Sándor dr. előadása.
- 18.10 Pajtás, pajtás, jössze-e velem?
- 19.00 Dömötör Tibor hegedül.
- 19.30 Rásy Barna előadása.
- 20.00 Hanglemezek.
- 21.00 Pápay Klára mesél.
- 21.20 Géczy Barnabás zenekara.
- 22.10 Sovinszky László szalonzenekara
- 22.45 Szórakoztató zene.

Budapest II.

- 10.05 Mezőgazdasági félóra.
- 19.30 Sohár Vilma zongorázik.
- 19.55 Semetkay József előadása.
- 20.30 Kopecký Alajos játszik az Egyetemi templom orgonáján.

SZERDA, ÁPRILIS 14. Budapest I. Szatmárnémeti nap.

- 5.00 Úzen az otthon. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene
- 10.15 Szász Lajos köszönti szülővárosát
- 10.25 A szatmárnémeti levente-zenekar.
- 10.30 Közvetítés a szatmárnémeti református gimnázium Kőlcsey-zobájából.
- 10.55 A szatmárnémeti szalonzenekar
- 11.30 A szatmárnémeti ipartársulatok.
- 12.10 Csóka László dr. előadása.
- 12.20 Szatmárnémeti Levente-zenekar.
- 12.25 A szatmárnémeti római katolikus püspökség kulturhivatása. — Dr. Scheffler János megyéspüspök előadása.
- 12.50 Szatmárnémeti a történelem országotján.
- 13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Látogatás a szatmárnémeti Nemzeti Munkaközpontban
- 15.00 A szatmárnémeti Kálvin-tér bástváji között.

Hirdessen a Magyar Lapokban

- 15.35 A szatmárnémeti Iparosotthon Dalköre.
- 15.50 A szatmárnémeti magyar görög katolikus egyház.
- 16.05 Szórakoztató zene.
- 17.00 Szórakoztató zene.
- 17.15 A Légtudalmi csoportfőnökségnek közleménye.
- 17.30 Magyar nóták.
- 18.00 Honvédműsor.
- 19.00 A szatmári Kőlcsey Társaság irodalmi és zenei estje.
- 20.05 Sályi István dr. előadása.
- 20.30 Keringők szárnyán.
- 22.10 Filmadalok.
- 23.45 Szórakoztató zene.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

- Zongorát teljesen jó állapotban megvételre keresek. Cím: a kiadóba kérek. 588
- Nagy Singer varrógépet megvételre keresek. Cím: a kiadóba kérek. 587
- Csizma, elegáns angolszabású 41-42-ös lábra eladó. Házmesternél, Gróf Csáky István-u. 17. 556
- Eladó Akkordeon 24 basszusos. Kapucsonyi püspök-u. 4. ajtó 3. 562
- Eladó szürke felöltő, 42-ös férfi cipő, löszerszám, igás székér, komplett gyermek hinta. Vörösmarty-u. 57. 574
- Pulikuttyát, hamisat, esetleg kölyköt vennék. Városháza fsz. 20. 571
- Angoraszőrt, gubancot bármilyen mennyiségben vásárolok. Székely, Kapucinus-u. 11. 568
- Kombinántsoba, rekamer, henceser eladó. Kapucinus-u. 11. Verő asztalos 514
- Alig használt legújabb típusu mély gyermekkoszi eladó. Színyei M. Pál-u. 8. szám. 583
- Egy nagy puldjégszekerény eladó. — Tichy nyomda-utca 10. 584
- Eladók parkett, kefélogép, porszívógép, fotelek, Emke palota II. 8. 585
- Eladó beköltözhető modern kétszer egyszobás ház. Attila-u. 31. Ertekezni: Pál-utca 1. ajtó 3. 586

Ingatlan

- Eladó 3 szobás összkomfortos ház, nagy kerttel, istállóval, a lakás azonnal beköltözhető, ár 45 ezer pengő. Püspök-utca 2 szobás lakású ház, gazdálkodónak is alkalmas. Nagy sarok telek eladó. Erdeklődni Tatayné, Szigligeti-u. 12. Telefon: 28-74. 542
- Uj adómentes két és egyszobás lakásu Ribbentrop-utcai szép házamat alkalmi áron eladom. Felvilágosítást ad és a házat megmutatja Tompa Mihály utca 41. háztulajdonosnője, Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 580
- Attila-utcai sarok bérház, üzlethelyiséggel olcsón eladó. Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 579
- Megvenném idősebb gyermektelen házaspár házát, készpénzt, életjáradékot, lakást, adnék eladóknak. Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 578
- Szülőmet 2 szobás lakóházzal (két kis hold) házra elcserelném vagy eladnám. Megbízottam: Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 578

Állást nyee

- KIFUTÓ-FIUT felvesz a Szent László nyomda R. T. Szilágyi Dezső-u. 5.
- Magas százalékkal könyvügynököt keresek Cím a kiadóban. 442
- Gyakorlott sarokcsiszolókat, cipészegédeket és ragasztókat állandó munkára felvesz Szabó cipőgyár, Gróf Tisza István-ut 21. 564
- Keresek vidékre szakképzett gépészt bizonyítványokkal. Jelentkezni csak a szombati nap folyamán. Beöthy Ö. u. 13. fsz. 3. 575
- Fiatall munkás fiut felveszek. Frenzel, Szent János-u. 48. 573

Bármilyen
Ingatlan
adásvétel, csere vagy bérlet-
üggyben bizalommal keresse fel
WEZEL ingatlanforgalmi irodát
Nagy Sándor u 19. Telefon 27-50

Budapest II.
19.05 Olasz nyelvoktatás.
19.30 Magyar nóták.
19.50 Országos Postás Zene és Kultur-
egyesület hangversenye.

- Evvőszköztisztító heteslegényt felvesz a Hungária étterem. 570
- Jegyzőgyakornoknak fiatalember, ... esetleg komoly megbízható 4 középiskolát végzett minden irodai munkában jártas, gépirni jól tudó férfit, vagy nőt felveszünk. Ajánlatokat „Jegyzőség” jellegre Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazárépület. 569
- Cukorkagyrban gyakorlott munkások felveszek — tunkolókat is. Mignon Csokoládéház, Szaniszló-u. 2. 565
- Munkásleányokat felveszünk Gróf Tisza István-ut 9. békéscsúdi. 589
- Szobalányt keresek Budapestre jó fizetéssel, jelentkezés vasárnap délután 3-5-ig. Szaniszló-u. 24. 587
- Mázolósegédek, kik duccozásban is jártasak, állandó munkára azonnalra felvételnek. Mussolini-tér 9. 582

Állást keres

Jól főzőnő éves bizonyítvánnyal 15-re állást keres. Cím: Lukács György-u. 10. 566

Különféle

- Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű fergek irtását 38 évi gyakorlattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 513
- Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenből felelősséggel irtja, Csutorás, Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664
- Kölcsonket könnyű visszafizetési feltétellel Hitelszövetkezethél, Bethlen István-u. 6. kapható. 509
- Szenzációs könyvujjdonság! A csodátevő erő megszerzése. Irta: Valovics Gyula. Megjelenik április elején; ára fűzve postaköltséggel: 4 pengő 20 fillér. megrendelhető Krasznai-Lajosnál, Barót, Háromszék vm. 588
- Keresek 4 vagy 5 lőerős etabil motort. Lehet szalagfűrésszel egybeépített is. Ajánlatokat ármegjelöléssel kiadóba kérek „Stabil” jellegre. 581
- Kölcsonket ingatlanokra több évre is megszerez Jelinek ingatlaniroda, Teleki-u. 2. 577

Lakás

- 2 butorozott szobát keresek központban. Címeket a kiadóba kérek. 514
- Kiadó 2 szoba mellékhelyiségekkel, új magánház. Cím a kiadóban. 572

Oktatás

Szabó Ferenc GYORSIRÓ. és GÉPIRÓISKOLAJA, Nagyvárad, Sal Ferenc-utca 12. (Eng. szám 3329/1941-32.) Vidékieknek vsutji kedvezmény. — Telefon: 34-05.

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád Felelős kiadó: Dr. Scheffler Ferenc, Szent László-nyomda R. T. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.